

Biblicum

- tidskrift för biblisk tro och forskning

Nr 1 2004 Årg. 68

INNEHÅLL

Redaktionellt. Stefan Hedkvist	1
Vid Carl Petersons jordfästning i Traryds kyrka. Alvar Svenson.....	6
Inledning till Bibeln – del 9. Profetböckerna (forts.). Stefan Hedkvist	9
Att bekänna vår lutherska tro i mötet med anhängare av islam. Mark Rohrback	24
<i>Litteratur:</i>	
<i>Roger Pettersson:</i> Skaparen och människobarnet. AS	40
<i>Per Landgren/Daniel Wärn:</i> Kloning och människovärdet. AS	41
<i>Utblick över samtiden:</i>	
Bekännelseskriterierna ger en positiv riktning. AS	43
Vems ärkebiskop är KG Hammar? AS	45
Bibeln i bilder – en dröm har gått i uppfyllelse. Gunilla Hedkvist	47

BIBLICUM – tidskrift för biblisk tro och forskning

Ansvarig utgivare: Alvar Svenson.

Redaktionskommitté: Alvar Svenson, Stefan Hedkvist
och Egil Edvardsen.

Tidskriften utkommer under 2004 med 4 nummer.

Prenumerationspriset för 2004 är 150 svenska kronor (stud 90 kr).

Norska prenumeranter betalar norska kr 135 (stud 85 n kr).

Finska prenumeranter betalar 17 Euro (stud 12 Euro).

Postgiro Sverige 152335-6

Bankgiro Norge 7877.08.15400

Sampa Bank Finland 800017-70843747

Tidskriftens expedition:

Ingvar Adriansson, Släntvägen 10, S-331 35 Värnamo

E-mail: biblicum@bredband.net

Redaktionens adress:

Alvar Svenson, Klasgatan 10, S-340 14 Lagan.

E-mail: alvar.svenson@swipnet.se

Glöm inte anmäla adressändring.

BIBLICUM

tidskrift för biblisk tro och forskning

1/2004

Redaktionellt

Vi hälsar alla läsare välkomna till en ny årgång av tidskriften *Biblicum*. Vi ska i denna årgång fortsätta presentera den rätta kunskapen om Gud så som han uppenbarat den i sitt Ord, Bibeln. Bibelns budskap ändras inte, lika lite som Gud som gett det ändras. I en föränderlig tid innebär det att det budskap vi presenterar av de flesta betraktas som föråldrat. Våra värderingar som vi grundar på Bibelns undervisning betraktas lika värdelösa som alla andra felaktiga uppfattningar som människorna hade under antiken. Det får vi ta. Vår uppgift är att vara vittnen om vad Gud sagt i sitt ord, inte förvanska det.

De som förkunnar Guds ord så som han har uppenbarat det i Skriften blir ofta betraktade som okunniga personer. De som till exempel bekänner att Gud skapat världen på sex dagar anses oförmögna att tillgodogöra sig vetenskapens rön. Det är inte bara inom det naturvetenskapliga området det förhåller sig på det sättet. De som troget undervisar frälsningshistorien så som Gud uppenbarat den i Bibeln blir betraktade som usla historiker. De som tror på Bibelns underberättelser och förutsägande profetior betraktas oförmögna att inse texternas verkliga innebörd. Ja, det är helt enkelt så att vetenskaplig metod, så som den ofta används idag oavsett forskningsområde, inte räknar med en Gud som griper in i historien och de som gör det betraktas som vidskepliga.

Vetenskaplig metod, så som den ofta används idag, bekräftar en biblisk sanning. I andra trosartikeln bekänner vi: ”jag tror att jag inte av mitt eget förstånd eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till honom...” Förnuftet kan aldrig leda en människa till att acceptera Bibelns sanning. Bibelns sanning kan aldrig bekräftas som ett vetenskapligt forskningsresultat. Vetenskapen kan till exempel aldrig

bevisa att Gud skapade världen på sex dagar. Forskarna saknar instrument att utforska vad som hände under skapelsedagarna och de som ger sken av att ha resurser att utforska vad som hände i historiens början ljuger. Men Gud har uppenbarat sina gärningar för oss i sitt ord. *Genom tron förstår vi att världen har skapats genom ett ord från Gud, så att det vi ser inte har blivit till av något synligt.* På samma sätt är det med alla Guds under och gärningar som Bibeln uppenbarar, speciellt Guds frälsningsgärningar. Den fallna människans förnuft tar direkt anstöt av budskapet om Guds oförtjänta nåd i Kristus. Det är genom tron vi tar emot Guds Ords sanning.

Förnuftet kan inte bekräfta Guds Ords sanning. Därmed är det inte sagt att förnuftet är förnuftigt när det motsäger Guds Ords sanning. Vetenskapen, som inte kan bevisa Guds Ords sanning, är ovetenskaplig då den motsäger Skriften. Förnuftet, som inte kan komma fram till sanningen i Guds ord, är alltid oförnuftigt när det förnekar Skriftens sanning.

Oförnuftet i förnekelsen blir ofta väldigt tydligt också för dem som inte tror. Förnekelse och otro medför oundvikligt en förhärdelseprocess i hjärta och sinne. Förhärdelsen gör människan rigid, inte bara i förhållande till Guds Ord och kallelse. Bibeln varnar för förhärdelse: *I dag, om ni hör hans röst, så förhärda inte era hjärtan.* Förnekelse av Guds Ord leder till en gradvis förändring av människan. Hjärtat berörs allt mindre av Guds ord tills det blir hårt och omöjligt att röra. Förhärdelsen påverkar också kognition, förnuft och de följande handlingarna. Människan blir gradvis alltmer oförmögen att uppfatta och tolka sin situation och handla adekvat. Mönsterberättelsen för förhärdelsen av en individ är berättelsen om Farao i 2:a Mosebok. Egyptens kung avvisade gång på gång Guds Ord. Han förhärdade sitt hjärta mot Guds Ord. Förnekelsen blev till en vana som han var oförmögen att bryta med. Han motiverade sin förnekelse med förnuftiga argument. Han anförde militärstrategiska och arbetspolitiska argument, samt att det Mose sa föll utanför hans egen sfär av kunskap och erfarenhet. Hans förnuftiga argument mot Guds kallelse ledde till slut till ett oförnuft som gränsade till galenskap. Han blev så rigid i sitt handlande att det var troligare att landet skulle gå under än att han ändrade sig. Till och med hans egna tjänare började tillrättavisa honom och sa: "Förstår du ännu inte

att Egypten går under?” Den individ som förhärdar sig mot Guds ord förstår till slut inte ens de mest uppenbara saker och förmår inte heller anpassa sig och handla adekvat. Hon förmår inte tolka Guds varnande straffdomar så att hon omvänder sig utan strävar vidare mot sin egen undergång, kosta vad det kosta vill.

Förhärdelseprocessen är något som inte bara drabbar enskilda individer utan även grupper av människor eller hela folk. Symptomen av förhärdelseprocessen kan vi iaktta i hela vårt samhälle idag. Många människor i vårt land har under lång tid förnekat det man kan veta om Gud. Den akademiska världen har gett näring åt förnekelsen med sina populärvetenskapliga framställningar av evolutionsteorin och den negativa bibelkritiken. Människors förnekelse av det man kan veta om Gud har resulterat i att mörkret sänkt sig över deras hjärtan så att de med sitt förnuft inte längre förstår de mest uppenbara förhållanden. Romarbrevets första kapitel är mönsterberättelsen om förhärdelsen av människor i ett helt samhälle eller land. Utbredd homosexualitet är ett av symptomen på förhärdelseprocessen i ett helt folk, eller i en nation. Förhärdelseprocessen kan hos en del människor leda till att de byter ut det naturliga umgänget mot det onaturliga. Att samtycka till att andra gör det onaturliga listas också som ett symptom på förhärdelsen i Romarbrevets första kapitel. Det förmörkade förnuftet förstår inte längre en så uppenbar sak som att man och kvinna är skapade för varandra. Förnuftet som förnekar den rätta kunskapen om Gud förstår till slut ingenting. Män och kvinnor förstår inte längre att handla adekvat mot varandra som Guds skapelser. Romarbrevet beskriver också hur all slags religion som utövas av människor som förnekar det man kan veta om Gud med nödvändighet är avgudadyrkan. Symptomen på förhärdelseprocessen i ett helt folk, så som de beskrivs i Romarbrevets första kapitel, är uppenbara i vårt samhälle idag.

Förhärdelseprocessen både hos enskilda individer och i hela samhället får näring av förnuftiga argument som presenteras i populärvetenskapliga framställningar. Den naturvetenskapliga forskningen presenterar argument mot den naturliga gudskunskapen och Bibelns undervisning om skapelsen. Den negativa bibelkritiken presenterar argument mot Guds Ords sanning. Resultatet är förödande bland människor som även utan detta skulle förhärdas sig mot Guds Ord på grund av sin otro.

Populärvetenskapliga artiklar är lätt tillgängliga för en bred publik och de fungerar ofta som konserveringsmedel för människor som redan förhärdat sig mot Guds ord. Otron kan nu säga ”vad var det jag sa”.

Vi får stå ut med att bli betraktade som okunniga personer som är oförmögna att tillgodogöra oss vetenskapens rön. Vi får också stå ut med att bli betraktade som vidskepliga människor med föråldrade tankar och värderingar. Men vi ska fortsätta bryta ned tankebyggnader som reser sig mot kunskapen om Gud och slå undan deras argument mot Guds Ords sanning. Vi vill fortsätta vittna om den rätta kunskapen om Gud som han gett oss i Ord. Vi vill kämpa för att förhärdeprocessen hos individer och grupper ska brytas och vändas till en sann omvändelse, tro och helgelse som leder till liv. Vi vill arbeta för att Gud ska bli ärad bland oss. Det sker när hans Ord förkunnas rent och klart och vi lever efter det. Vi hoppas att ni vill fortsätta delta i detta arbete på många olika sätt, genom era gåvor och genom att sprida tidskriften *Biblicum*, genom att sprida länkar till vår hemsida, genom att köpa och sprida våra böcker, genom egna studier och ert eget vittnesbörd i lära och liv. Må Gud välsigna ert arbete för att hans namn ska bli helgat och era gåvor.

En ny påminnelse om vår dödlighet lämnades oss på Annandag jul när vi nåddes av budet att Carl Peterson avlidit i en ålder av 84 år. Carl fick ifjol sommar besked om en cancer av sådant slag att han förstod att den skulle ta honom från denna världens lidande. Hans förhoppning var att få flytta till den himmelska saligheten. Carl Peterson var sedan många år styrelseledamot i Stiftelsen *Biblicum*. Hans ovanligt höga kompetens på många områden har varit till ovärderlig hjälp för *Biblicums* arbete. Genom sitt engagemang visade han sin tacksamhet för allt han och hans familj fått genom *Biblicum*. Han betraktade *Biblicums* kassettarkiv som en andlig guldgruva som varit honom till stor uppbyggelse. Carl tackade Gud för att Ingemar Furberg fick fullfölja översättningen av Nya testamentet. Han glädde sig över att pastorsutbildningen gått så bra att studenterna även fått börja praktisera i församlingarna. Carl blev jordfäst i Traryd den 23 januari av Alvar Svenson.

Vår tid står i Herrens händer. Inte en sparv faller till marken utan att Herren vet det. Vi är mer värda än många sparvar. Så mycket mer tar han vård om oss alla dagar intill vår sista stund. Herren ser till vårt lidande och vår möda och tar vård om våra själar. Han styr våra liv till

sin ära och till vårt bästa. Alla våra dagar är bestämda av honom innan någon av dem har kommit. Och när vår sista stund kommer, den stund som för oss kan vara så skrämmande och svår, hjälper Herren oss att gå genom dödens port till livet. Psalmisten skriver i Ps 116: ”Dyrbar i HERRENS ögon är hans frommas död.” Må Gud ge att vi hör när han kallar oss så att vi lämnar våra liv och vår tid i hans trofasta händer. Låt oss använda den tid Herren ger oss på bästa sätt. Låt oss fortsätta kämpa för tron på evangelium utan att låta oss skrämmas av motståndarna. Guds rena ord är det enda som har makt att frälsa våra själar. I det perspektivet är Biblicums fortsatta kamp för biblisk tro mycket viktig både för oss själva och andra.

Stefan Hedkvist

Vid Carl Petersons jordfästning i Traryds kyrka

av Alvar Svenson

Hebr 9:26-28: ”Men nu har han [Kristus] trätt fram en gång för alla vid tidernas slut för att genom sitt offer utplåna synden. ²⁷Och liksom det är bestämt om människan att hon en gång skall dö och sedan dömas, ²⁸så blev Kristus offrad en gång för att bära mångas synder”

Vi har nyss passerat ett årsskifte, vi har tillönskat varandra ”Gott nytt år” och då är förhoppningen att det nya året ska bli ett bra år. Men vi vet inte vad det ska innehålla, vi får ta blott en dag ett ögonblick i sänder. Om framtiden kan vi bara veta en enda sak, det som vår text säger, att vi en dag ska möta döden. I en gammal sång står det: ”Jag ser ej en handsbredd framför mig”. Det är sant, våra liv är sköra, korta och snart ska den sista resan göras.

Vår text säger oss, vad som med absolut säkerhet ligger framför oss. Att vårt liv en gång ska ändas med döden, det är ytterst få människor som förnekar det. Däremot är det många människor som aldrig vill tänka på, eller tala om detta möte. Kanske mest därför att man inte har kontroll över döden. Och en viss osäkerhet om vad som ligger där bortom det okontrollerbara. Kanske i synnerhet hos en generation som vant sig vid, att ha möjlighet och rättighet, att göra just det som för tillfället känns rätt.

Även hos de stora och mest betydelsefulla personer, om vilkas bedrifter vi kan läsa på historiebokens blad, anges en födelsedag och en dödsdag. Ja till och med *Han* som kom hit i egenskap av Guds egen Son, men också var en sann och verklig människa, hade inte endast en födelsedag utan också en dödsdag. Men när döden tog honom i sitt grepp, mötte döden sin överman och blev själv besegrad av honom. Aposteln kan därför ställa frågan till själva döden: ”*var är din seger?*”.

Idag följer vi vår vän Carl Peterson på hans sista resa. Ja, egentligen

har han redan gjort sin sista resa eftersom hans själ lämnat denna kropp, som nu ska myllas ner i jorden. När döden inträder, när hjärtat slutar slå, när alla funktioner upphör, då lämnar själen den förgängliga kroppen och går antingen till det saliga hemmet hos Gud, eller till dödens, främlingskapets, hopplöshetens och de förlorades boning.

När vi tänker på vår vän Carl Peterson kan vi tänka på orden hos Paulus i brevet till filipperna: *”för mig är livet Kristus och döden en vinst”*. Carl visste vad vår text säger, inte en förtvivlan över människans lott, att hon måste dö, utan med triumf kungöres den största sanning: *”så blev Kristus offrad en gång för att bära många synder”*.

Själen som känner den sanningen behöver inte frukta för döden, eller ovissheten bortom döden. Nej den behöver inte ens frukta för sanningen att efter döden kommer domen. Den som tror på Kristus, har övergått från döden till livet och kommer inte under någon dom, skriver Herrens apostel Johannes. Och i en gammal psalm står det: *”domen fruktar jag ej stort fast jag haver illa gjort, ty den trösten jag ej glömmet att min broder Jesus dömer”*

Kristus blev offrad en gång, då han såsom Guds lamm skulle borttaga världens alla synder. Då döden ryckte bort honom förstörde den därmed också sin egen makt. Den som nu tror på honom som besekrat döden, har en Frälsare som krossat dödens välde, ja som gjort dödens makt om intet och fört fram liv och oförgänglighet i ljuset.

När vi i våra samtal vid Carls dödsbädd ständigt återkom till detta ämne, kunde man se hur han glädde sig över det och tog till sig den tröst som endast evangelium om Jesus kan ge. Det är inte en falsk tröst, grundad på egen insats, utan den har sin grund på Guds eget verk, planlagd från evighet. Och så kommer vi att minnas vår vän Carl, när den svåra smärtan påminde om kroppens svaghet, då fick mediciner ta hand om den delen och neutralisera sjukdomens smärta och värk, men tröst och hopp kunde endast evangelium ge.

Vid vårt sista möte sjöng vi sången; *”Min framtidssdag är ljus och lång, den räcker bortom tidens tvång, där Gud och lammet säll jag ser och ingen död ska vara mer!”* Skulle det mänskliga förnuftet fått bestämma är den sången helt absurd i en sådan situation. Förnuftet skulle frågat: *”Ser du inte att här finns ingen framtid, det är bara några dagar kvar?”* Jo, men det vi talar om här, kan inte tvingas in i mätbara enheter av sekunder,

minuter, timmar och dagar utan ligger långt bortom tidens tvång. Den framtiden är den eviga och inte den mätbara.

Där ska ingen död eller smärta vara mer, ingen sorg eller synd och plåga. Där har Gud själv torkat av alla tårar. Där är Han ljus och liv, den som har det målet har en oändligt ljus och underbar framtid. Han behöver inte oroligt fråga hur det ska bli i framtiden, eller vad vi kan ta veta om den. Han vet av Guds eget ord att Guds löften sträcker sig bortom graven, döden och till och med det vi ibland kallar framtiden, de gäller för evigheten.

Inför sitt uppbrott från denna jord kunde Paulus säga, med frimodighet och visshet.

”Nu ligger rättfärdighetens segerkrans i förvar åt mig. Den skall Herren, den rättfärdige domaren, ge åt mig på den dagen, och inte bara åt mig utan åt alla som älskar hans återkomst” (2 Tim 4:8). Detta segertecken skulle överräckas på den andra sidan, Kristi uppståndelse från det döda hade gjort honom viss därom. Det var ju därför Kristus offrades för de mångas synder nu kan vi tillsammans med aposteln och alla Guds barn se fram mot den slutliga segers dag. Där har vi en verklig kunskap om framtiden och den har vi fått av honom som är ifrån evighet och till evighet. Att vinna den oförgängliga segerkransen är den största av alla vinster och kan inte jämföras med någonting här. Men den blir min egendom här i tiden och överröks där på den andra sidan. Den segerkransen kostade smärta och törnekrona och gudsövergivenhet för vår Frälsare, *men vi får den av nåd* och den är avsedd för oss och ligger i förvar åt oss. Amen.

Profetböckerna

(forts.)

av Stefan Hedkvist

HESEKIEL

Kung Nebukadnessar belägrade och intog Jerusalem år 597 f.Kr. Kung Jojakin och hans familj blev tillsammans med tusentals mäktiga eller hantverksskickliga personer bortförda till Babel. Prästen Hesekiel, Busis son, var en av dem som vid detta tillfälle fördes bort. I det femte året av sin fångenskap blev han kallad till profet och verkade sedan åtminstone 22 år bland judarna som levde i exil.

Det vi vet om profeten är vad han själv berättar i sin bok. Tillsammans med andra judar i exil bodde han i Tel Abib vid floden Kebar i norra Mesopotamien (motsvarar nuvarande Irak). Han var gift (24:18) och ägde ett hus där (8:1). Han måste ha varit mycket respekterad av judarna som levde i fångenskapen eftersom deras äldste ofta samlades i hans hus (8:1; 14:1; 20:1), men han delade ändå sina medprofeters öde att inte bli trodd (3:7; 33:32). När hans hustru dog fick han Guds befallning att inte klaga eller gråta. Han skulle förklara för judarna att denna sorgliga händelse var ett tecken på Jerusalems kommande förstörelse (24:15-27).

Vi vet inte exakt hur länge Hesekiel verkade. Han daterar de olika profetiorna i sin bok med utgångspunkt från år 597 f. Kr., då de blev bortförda i fångenskap. Den sista dateringen tar oss till det tjugosjunde året, närmare bestämt den 26 april år 570 f. Kr. Det finns en judisk legend som berättar att Hesekiel slutligen blev mördad av en man ur sitt eget folk som han ställt till svars för avgudadyrkan, men det finns ingenting som bekräftar denna legend.

Bokens bakgrund

Judarna som levde i exil höll kontinuerlig kontakt med sina fränder i Juda så länge Jerusalem stod kvar. Från dem fick de veta att de som lämnats kvar i Juda och Jerusalem fridfullt bodde i sina hus och skötte sina affärer. Denna information gjorde att falska profeter trädde fram och beskyllde Jeremia för att vara en förrädare som hade bedragit folket genom att förmana alla att ovillkorligt underkasta sig kung Nebukadnessar (Jer 27:11). Semaja, en av de falska profeterna, hade uppvisat judarna som levde i exil att skriva ett brev till prästerna i Jerusalem och kräva att Jeremia blev satt i stock och halsjärn. Jeremia svarade på detta angrepp med ett brev som innehöll ett kraftfullt budskap (Jer 29). Kort därefter blev Hesekiel kallad att träda upp emot de falska profeterna. Hesekiels första uppgift var att övertyga judarna som levde i exil om att Jerusalem helt visst skulle förstöras som ett oundvikligt straff över folkets otrohet. Detta budskap upprepade han om och om igen, och åskådliggjorde det även med symbolhandlingar (kap 4). Hesekiel mottog den sista uppenbarelsen från Gud angående Jerusalems förstörelse samma dag som Nebukadnessar inledde sin attack mot Jerusalem (kap 24).

För att visa att Jerusalems förstörelse inte berodde på hednationsernas styrka, utan på Guds rättfärdiga dom, profeterade Hesekiel också mot sju hednafolk och förutsade deras undergång. Efter Jerusalems fall syftade Hesekiels profetior till att stärka tron och hoppet hos judarna i fångenskap. Judarna kunde lätt ha glömt Jerusalem, templet och den rätta gudstjänsten efter templets förstörelse. Hesekiel förutsade att judarna skulle återvända och att templet skulle bli återuppriktat. I och med detta förebådar han också den kommande nytestamentliga kyrkan och dess härlighet.

Bokens kännetecken

Den dominerande tonen i de två första delarna av boken är tillrättavisning och bestraffning. Men profeten finner också tillfälle att förkunna evangelium. Han predikar Kristus i 17:22-24; 34:11-23; 37:24.

I kapitel 40 inleds en serie syner som tillsammans utgör den längsta och mest detaljerade av de syner från Gud som nedtecknats i Bibeln. Denna syn måste förstås som en profetia om den nytestamentliga kyrkan. Fast Hesekiel i terminologin refererar till Jerusalem och templet

och talar om templets återupprättande så kan profetian inte förstås som en vanlig byggnadsbeskrivning. Om profetian förstås som ett bokstavligt löfte till det judiska folket så har uppfyllelsen uteblivit. Faktum är att profetian inte kan gå i uppfyllelse på ett yttre synligt sätt eftersom de mått som anges på staden och templet inte stämmer med vad som är fysiskt möjligt.

Därför har de troende alltid förstått profetian som en bildlig framställning av en kommande andlig verklighet. Luther skriver i sitt förord till Hesekiel: ”Altaret, som beskrivs vara elva alnar högt (en vanlig aln är ca ½ meter men det mått Hesekiel använder är en handsbredd längre), mätte 14 alnar tvärs över toppen, så att prästen, fast han fick använda trappa var tvungen att ha sju alnar långa armar för att nå mitten och frambära offret. Vilken nätt liten präst det måste ha varit som måste ha nått femton eller sjutton rejäla alnars längd eller höjd. Därför kan Hesekiels byggnad inte förstås som om den syftar på en fysisk byggnad utan likt hjulringarna i den första delen (kap 1) så är byggnaden som beskrivs i slutet ingenting annat än Kristi rike, den heliga kyrkan eller kristenheten på jorden, fram till den sista dagen.”

Svårigheter

Många bibeltolkare anser att Hesekiel är svårast av profetböckerna att tolka. Detta beror delvis på att Hesekiel använder många symbolhandlingar för att framföra sitt budskap. Det som mest förbryllar bibeltolkarna är dock det magnifika bildspråket som Hesekiel ofta använder.

Bokens tredje del har misshandlats av vilseförda bibeltolkare som läst in i boken en betydelse som går tvärt emot vad Skriften i övrigt lär oss. Somliga har använt Luthers uppfattning om bokens syfte för att försöka visa att Hesekiel utlovar en kommande yttre, materiell härlighet för Guds rike här på jorden (kiliasm, millenialism). Idén om ett yttre tusenårigt härlighetsrike här på jorden går helt emot vad Skriften lär och därför är det nödvändigt att avvisa denna falska lära i alla dess former.

Innehåll

1. Profetior om Jerusalems förstörelse, kap 1-24, (som också innehåller profetens kallelse i den underbara synen av de fyra väsendena, kap 1, och beskrivning av profetens uppgift, kap 2,3).

2. Profetior mot hednandationerna, kap 25-39, (mot Ammon, Moab och filistéerna, Tyrus, Sidon och Egypten, omväxlande med löften om folkets återkomst från fångenskapen).
3. Profetia om Kristi rikets kommande härlighet, kap 40-48.

DANIEL

I kung Jopakims tredje regeringsår (606/605 f.Kr.) deporterade Nebukadnessar unga män av kunglig släkt eller förnäm börd till Babel för att utbilda dem till tjänare i sitt hov. Bland dem var Daniel som då måste ha varit en tonåring. Han hade en stark tro och ville inte på något sätt bli orenad genom att göra sig delaktig i hedniska seder och bruk. Gud gjorde honom enastående vis och klok och efter utbildning i kaldeernas språk och litteratur tog Nebukadnessar honom i sin tjänst. Daniel lärde sig tala arameiska lika bra som sitt modersmål, hebreiska. Det är därför inte underligt att en stor del av boken (2:4-7:28) är skriven på arameiska. Det var det språk som användes vid internationella kontakter ungefär som engelskan används idag. Eftersom de flesta judar lärde sig detta språk under den långa tiden i babylonisk fångenskap så kunde de mycket väl läsa och förstå Daniels bok.

Sedan Daniel tolkat en dröm som Nebukadnessar haft blev det uppenbart att Daniel hade profetians gåva. Kungen upphöjde Daniel och gav honom många stora gåvor och satte honom till herre över hela Babels hövdingdöme och till högste föreståndare för alla de vise i Babel (2:48). Daniels auktoritet över de vise männen ledde nog inte till att de omvände sig från hedendomens vidskepelse. Men vi förstår att Daniels undervisning bland dem inte var förgäves. Evangeliet bar andlig frukt och långt senare i historien kom österländska stjärntydare till Betlehem för att tillbe Jesusbarnet.

Under hela Nebukadnessars regering innehade Daniel en aktad ställning i det kungliga hovet. Under Daniels inflytande gav Nebukadnessar till slut äran åt Israels Gud. Under de efterföljande babyloniska kungarnas tid verkar Daniel ha dragit sig tillbaka från offentligheten. Tjugofem år efter Nebukadnessars död var det nödvändigt att upplysa kung Belsassar om Daniel och hans profetiska gåva. Den medisk-persiske kungen

Darejaves I (Koresch) insåg dock Daniels duglighet och övervägde att sätta honom som furste över hela sitt rike. Koresch beslut att templet skulle återuppbyggas och judarna tillåtas återvända till sitt land kan mycket väl vara en följd av Daniels inflytande (Esra 1:2-11).

Daniels sista uppenbarelse kan dateras till Koresch tredje regeringsår (537/536 f.Kr.). Det verkar alltså som Daniels verksamhet varade över sjuttio år. Om han var sexton eller sjutton år gammal när han fördes bort så fick han sin sista uppenbarelse när han var omkring 87 år. Vi vet inte hur Daniel slutade sina dagar annat än att han dog med ett fast hopp om uppståndelsen (12:13).

Bokens karaktär och kännetecken

De övriga profeterna talade Guds ord bland sitt eget folk. Men platsen för Daniels verksamhet var hovet i de babyloniska och medisk-persiska rikena. Medan Hesekiel verkade bland de fångna judarna så förkunnade Daniel Israels Guds ära inför segerherrarna. Daniels profetior, som frambars under så ovanliga omständigheter, antog en annan karaktär än de övriga profeternas skrifter. Daniels stora begåvning och hans höga ställning i rikets styrelse bidrog säkert till det intryck hans budskap gjorde på de hedniska åhörarna. Det faktum att Daniel tjänade som ämbetsman i hedniska kungars hov gjorde att de personer som samlade profeternas skrifter i den hebreiska Bibeln inte placerade Daniels bok bland Profeterna utan bland Skrifterna. Detta innebär dock inte att Daniel ansågs ha lägre status än de övriga profeterna. Judarna betraktade alla Gamla testamentets skrifter med lika stor vördnad som Guds ord.

I de sex första kapitlen beskriver boken hur Gud uppenbarade sin makt och sanning för kungarna i Babel genom Daniels och hans vänners tjänst. Detta resulterade i att den babyloniske kungen Nebukadnessar och den persiske kungen Darejaves bekände Israels Guds makt och höghet. Nebukadnessar gav vid flera tillfällen uttryck för att Daniels ord berörde honom starkt (2:47; 3:29; 4:33,34). Darejaves leddes också att ge äran åt Gud (6:26,27). Detta innebar inte att dessa mäktiga kungar mottog evangeliet om Kristus i troende hjärtan. Historien visar att de inte bar omvändelsens frukt.

När Daniel tolkade Nebukadnessars första dröm lade han fram en kraftfull profetia om de fyra mäktiga världsrikerna som skulle följa på

varandra. Det sista av dessa var bestämt att ge vika för Kristi eviga rike. Den andra delen av boken (kapitel 7-12) beskriver de syner Daniel fick angående Guds folks framtida historia. I dessa syner gav Gud ytterligare uppenbarelser om de fyra världsriken och deras kungar, om Kristi ankomst efter de sjuttio årsveckorna, om Antikrist och om uppståndelsen från de döda på den yttersta dagen.

En del bibelutläggare har förstätt profetian i Daniel 11:36-45 som en förutsägelse av den syriske härskaren Antiochos IV Epifanes (175-163 f.Kr.), men Luther och många lutherska utläggare är säkra på att detta är en förutsägelse av den Antikrist som också Nya testamentet profeterar om. Det är en profetia om påvedömet. När vi läser profetian förstår vi att den bara delvis stämmer in på Antiochos. Han får alltså stå som förebild till den Antikrist som skall komma och det är först på Antikrist profetian fullständigt går i uppfyllelse.

Profetior om Kristus

Gud lät Nebukadnessar veta vad som ska ske i kommande dagar i en dröm. I Daniels uttydning av drömmen framställs en klar profetia om Kristi eviga rike (2:44). Jesus talade ofta om sig själv som Människosonen. Detta är hämtat från profetian i 7:13-28. En tidsangivelse för Kristi ankomst och fullbordandet av alla profetior ges i Daniel 9:24-27. På grund av denna profetia var förväntningarna på Messias ankomst starka vid Jesu tid. Jesus hänvisar också till denna profetia i Matt 24:15 när han förutsäger Jerusalems förstörelse och tecknen som ska föregå den yttersta dagen. Jämför också Daniel 10:5-9 med Uppenbarelseboken 1:12-18. Observera att den som visar sig i dessa syner inte presenteras med sitt namn, varken i Daniel eller Uppenbarelseboken. Men det är ingen som tänker på det, alla förstår genast att det är Kristus som beskrivs.

Bokens äkthet

Eftersom denna bok innehåller så många otvetydiga förutsägelser om framtiden har den blivit utsatt för en våldsam attack av otroende bibelkritiker. All information som hittills framkommit genom den historiska och arkeologiska forskningen bekräftar dock de uppgifter som finns i Daniels bok. Jesus har bekräftat att Daniel är författare till denna bok (Matt 24:15).

Innehåll

1. Den historiska delen, kap 1-6. (Daniels trohet och utbildning; uttolkningen av drömmen om de fyra världsriken; männen i den brinnande ugnen; Nebukadnessars andra dröm och dess uppfyllelse; Belsassars gästabud och undergång; Daniel i lejongropan).
2. Synerna om de kommande världsriken och Kristi eviga rike, kap 7-12.

HOSEA

Profeten Hosea, Beeris son, förkunnade Guds ord i Nordriket och var i stort samtida med Jesaja, som predikade i Jerusalem. Vi vet inte mer om Hosea och hans familj än vad han själv berättar i sin bok. Han blev kallad till profet när Jerobeam II var kung i Israel. Jerobeam regerade i Israel mellan 793 och 753 f Kr. Hosea var fortfarande verksam under kung Hiskias tid. Hiskia regerade i Jerusalem 715-686 f Kr. Uppgiften i kap 1:1 innebär att Hosea verkade som Herrens profet i minst 40 år. Under profetens tid gick Nordriket från storhet till undergång. Samaria föll för de assyriska trupperna 722 f Kr och större delen av befolkningen fördes bort i fångenskap för att aldrig återvända. Hosea fortsatte efter Samarias fall att predika för spillrorna av ett rike.

Hosea vände sig med sitt budskap i huvudsak till folket i Nordriket. Därför kan vi anta att han bodde och predikade där under hela denna långa och svåra tid. Det var bara i undantagsfall som han helt kort riktade några ord av varning eller tröst till folket i Juda (1:7; 4:15; 5:5,10,14 osv). Det är anmärkningsvärt att Hosea bara nämner Jerobeam som kung i Nordriket medan han räknar upp alla kungar i Jerusalem under sin verksamhetstid. Han utelämnar alltså Sakarja, Sallum, Menahem, Pekaja, Peka och Hosea som regerade i Nordriket efter Jerobeam fram till Samarias fall. Förklaringen är kanske att några av Nordrikets kungar regerade så kort tid att hänvisningen till Juda kungar gav en mera säker referens för profetens verksamhetstid.

Gud anförtrodde sitt ord som förkunnades av profeten Hosea till folket i Juda efter de tio stammarnas undergång (Rom 3:2) och hans budskap har så bevarats till vår undervisning.

Profetens tid och Israels religion

Jerobeam II var en mäktig kung och under hans tid nådde Israel sin politiska höjdpunkt. Han vann tillbaka Israels område från det ställe där vägen går till Hamat ända till Hedmarkshavet enligt det ord från HERREN som profeten Jona talat (2 Kung 14:25). Kung Ussia i Juda vann också stora framgångar och tillsammans motsvarade de båda rikenas gränser ungefär det område Israel en gång behärskat under kung David och Salomos regeringar. Däremot var det sämre ställt i andligt hänseende. Jerobeam gjorde det som var ont i HERRENS ögon. Han vände sig inte från någon av de synder genom vilka Jerobeam, Nebats son, hade kommit Israel att synda (2 Kung 14:24). Jerobeam I hade banat väg för avgudadyrkan i Israel genom att ställa upp guldkalvar i Betel och Dan för att folket inte längre skulle färdas till templet i Jerusalem. Han hade förändrat offertjänsten och Herrens högtider samt gjort alla slags män ur folket till präster. Man byggde också offerhöjder på flera platser. Gudstjänsten på dessa platser blev snart kombinerad med kananeisk religion. Kung Ahabs giftermål med feniciskan Isebel på 800-talet gav ett kraftigt uppsving för baalsdyrkan i Nordriket.

Det folk som Gud fördrivit för Israel, kananeerna, trodde att El (Gud) var alla gudars fader. Hans gemål Aseran var moder till sjuttio gudar. De mest framträdande bland dessa var Baal och Astarte. Kananeerna trodde att Baal sände regn och därigenom gjorde det möjligt för dem att så och skörda. Genom att dyrka gudarna kunde folket försäkra sig om att få avkastning från åkrar och boskap.

På offerhöjderna fanns ett baalsaltare. En stenstod representerade Baals närvaro. I närheten av altaret fanns också Aseran, en träpåle som representerade gudinnan. Vid offerhöjderna kunde det också finnas både manliga och kvinnliga prostituerade. Sexuellt umgänge med dem var en handling tillägnad avgudarna och syftade till att förmå Baal att sända regn, göra marken fruktbar och ge boskapen avkomma. Ett fruktansvärt inslag i denna avgudakult, vid sidan av rituell prostitution, var människooffer. *”De utgöt oskyldigt blod, sina söners och döttrars blod, som de offrade åt Kanaans avgudar, och landet blev vanhelgat genom blodet. De orenade sig genom sina gärningar, de handlade trolöst i allt de gjorde”* (Psaltaren 106:38-39).

Det var denna avgudadyrkan som influerade Israels tro. Det är inte så

svårt att förstå varför profeten Hosea använder äktenskapsbrott som en bild för folkets trolöshet mot HERREN, sin Skapare och Frälsare. Denna bild är kännetecknande för Hoseas bok.

Profetens bok

Många profetböcker är uppdelade i skilda avsnitt. Avsnitten kan identifieras genom sitt innehåll eller att de är daterade. Men i Hoseas bok är det mycket svårt att identifiera olika avsnitt förutom att de tre första kapitlen i huvudsak är skrivna på prosa medan de övriga innehåller poesi. Det verkar som om profeten i slutet av sin verksamhet gjorde en enhetlig sammanfattning av det väsentliga i sin förkunnelse. Bokens enhetliga karaktär har gjort det mycket svårt för bibelkritikerna att komma med några vägande argument mot bokens äkthet. Paulus citerar Hosea i Rom 9:25,26. Detta citat betygar bokens äkthet, att boken är skriven av profeten Hosea och att boken är Guds ord.

I de tre första kapitlen bestraffar profeten den andliga otroheten hos de tio stammarna, som övergett Gud för att följa efter alla slags falska gudar. På Guds befallning skulle profeten åskådliggöra budskapet genom handlingar i sitt eget liv. Han skulle gifta sig med en sköka. I anslutning till profetens handling följer sedan en predikan som framställer både Guds vrede och Guds oförtjänta nåd.

Hosea växlar ofta mellan att förkunna lag och evangelium. Boken innehåller skrämmande framställningar av lagens hotelser (13:6-9). Men det utmärkande för Hosea är ändå hans förkunnelse av Guds oförtjänta kärlek och barmhärtighet. Gud är den förorättade äkta mannen som älskar även då förutsättningarna för kärlek inte längre finns (3:1) och som förlåter det oförlåtliga (kap 1-3). Han förbarmar sig och förlåter eftersom han är Gud och inte en människa (11:8,9).

Profetior om Kristus

Hoseas ord i 11:1 gick i uppfyllelse då Josef på ängelns ord återvände från Egypten med Maria och barnet Jesus (Matt 2:15).

Aposteln Paulus hade Hosea 13:14 i tankarna när han förkunnade Kristi seger över döden i 1 Kor 15:54-57.

Innehåll

1. Bestraffning av folkets andliga otrohet, kap 1-3. (Hoseas äktenskap och barnens namn är liknelsepredikningar om förhållandet mellan Gud och folket).
2. Bestraffning av Israel, samt löften om nåd till dem som omvänder sig till Herren, kap 4-14.

JOEL

Joel nämner aldrig Israel i sin bok men talar om Juda och Jerusalem. Därför kan vi anta att han bodde och predikade i Juda. Boken ger nästan inga ledtrådar till när Joel levde och verkade. Boken nämner filisteerna, Tyrus och Sidon, Edom och Egypten som folkets fiender vilket tyder på en tidig tillkomst. Hiram, kungen i Tyrus, var vän till David och Salomo men Tyrus och Sidon måste senare ha vänt sig mot judarna. När Ussia var kung i Jerusalem och Jerobeam II var kung i Israel, hade Tyrus och Sidon brutit förbundet och överlämnat tillfångatagna judar till Edom (Amos 1:9). Profeten Joel skriver också att Tyrus och Sidon handlat med tillfångatagna judar på slavmarknaden (3:4-6). Boken nämner dock inte Aram (Syrien) eller Assyrien, som var fiender till judarna under en stor del av kungatiden. Därför kan vi anta att Joel profeterade före arameernas första attack mot Jerusalem som skedde när Joas var kung omkring år 814 f Kr (2 Kung 12:17). En annan sak som talar för att Joel verkade under kung Joas första tid är att profeten inte nämner kungen utan de äldste och prästerna som folkets ledare. Joas blev kung när han var sju år, 835 f Kr, och landet leddes i praktiken under den första tiden av prästen Jojada. Men dessa försök till datering är ändå inte säkrare än en gissning.

Bokens budskap

Joel börjar sin bok med en beskrivning av hur folket lider till följd av att landet först drabbats av en gräshoppsplåga och sedan av torka. Fördelen med torkan är att den gör slut på gräshoppsplågan. Ökengräshoppans ägg kan inte kläckas när jorden är torr. Nackdelen med torkan är att den inte ger växter och träd någon möjlighet att återhämta sig efter ska-

deinsekternas angrepp. Gräshoppor och torka var två återkommande hot mot jordbruket och boskapsskötseln. Men i Joels bok beskrivs ett extraordinärt insektsangrepp och en ovanligt svår torka. Något liknande hade inte skett i mannaminne. Förödelserna får stå som förebild till domen på Herrens dag. Profeten framställer plågorna som drabbat landet som ett förebud om än större plågor och domar som skall komma om folket inte omvänder sig. Slutligen tröstar han folket genom att förutsäga, inte bara att den nuvarande plågan skall få ett slut, utan också att det på denna tuktan från Gud skall följa en tid av välsignelse. Han förutsäger Nya testamentets tid som kommer med frälsning till var och en som åkallar Herrens namn.

Profetior om den nytestamentliga tiden

De så kallade millennialistiska profetierna som handlar om landets blomstring, att logarna skall fyllas med säd och pressarna flöda över av vin och olja, samt folkets räddning från alla fiender är liknelseprofetior som går i uppfyllelse på den andliga frälsning som förkunnas i Jesu namn i Nya testamentet. Denna förståelse av Joels profetior bekräftas av aposteln Petrus predikan på pingstdagen när den helige Ande blev utgjuten över apostlarna (Apg 2:16-17). Petrus förkunnar att Joel förutsagt detta under. Därmed förstår vi att allt som Joel profeterat om i detta sammanhang syftar på den andliga frälsningen i Nya testamentet. Paulus citerar också Joel utan att namnge profeten (Rom 10:13; Joel 2:32)

Innehåll

1. Klagan över folkets nöd; kallelse till omvändelse, kap 1-2:14.
2. Löfte om Guds nåd till dem som omvänder sig, kap 2:15-3.

AMOS

Amos kom från Tekoa, en liten stad som låg ca 10 km söder om Betlehem. Han var inte utbildad vid någon av profetskolorna utan arbetade som boskapsherde (1:1; 7:14,15). Han var dock inte obildad vilket hans bok visar. Han hade god kunskap om historien och världsläget och var en begåvad författare som använde ett rikt och levande bildspråk. Gud

tog honom från hjorden och sände honom att predika för Israel. Guds ord kom till honom med oemotståndlig makt (3:8) och han förkunnade Guds ord i Betel där Jerobeam I ställt upp en guldkalv och inrättat en helgedom. Amos fick inte se någon frukt av sitt arbete (7:12,13).

Profetens tid och budskap

Amos inleder sin bok med orden: ”HERREN skall ryta från Sion.” Det verkar som hans predikan utgick från de sista orden i Joels bok som predikotext. De inledande orden sammanfattar det budskap som folket på Amos tid behövde höra. Gud hade utvalt dem och gjort dem till sitt folk men de hade förkastat HERRENS lag. Amos bok är alltså en påminnelse till oss som är Guds folk att *”var och en som har fått mycket, av honom skall det krävas mycket. Och den som har blivit betrodd med mycket, av honom skall det utkrävas så mycket mer”* (Luk 12:48).

Amos predikade i Israel när Ussia var kung i Juda (792-740 f Kr) och Jerobeam II kung i Israel (793-753 f Kr). Amos var verksam strax före Hosea. Både Israel och Juda hade vid denna tid uppnått stora politiska och militära framgångar och välståndet hade ökat. Dessa framgångar var förutsagda av profeten Jona (2 Kung 14:25). Men med välståndet ökade också Israels moraliska och andliga korrruption. Kung Jerobeam II beskrivs som en kung som gjorde det som var ont i HERRENS ögon (2 Kung 14:24). Amos bok ger oss en inblick i de andliga och sociala förhållandena i Israel vid denna tid. Guds folk väntade sig att Gud skulle vara nöjd med deras offer och gudstjänster och ge dem förbundets välsignelser men de brydde sig inte om att hålla sin del av förbundsvillkoren. Folket var flitiga att bära fram offer och fira gudstjänster men Gud hatade allt detta eftersom folket inte sökte det goda (5:21-24). Denna tid i Israel kännetecknades av avgudadyrkan (5:26) och omoral (2:7-8). De rika hängav sig åt lyx och nöjen (3:12,15; 4:1; 6:1-7) på de fattigas bekostnad (2:6; 5:11). Rättsväsendet var korrumperat (5:7,10,12). Amos påminde folket om att Gud utvalt dem (3:2) och att de därför skulle omvända sig och leva som hans folk. ”Låt rätten flöda fram som vatten” är hans uppmaning (5:24). Gud hade tidigare varnat folket med mildare domar utan att de omvänt sig (4:6). Nu liknar profeten folket vid en korg mogen frukt. De hade gjort sig mogna för domen och Herren skulle inte ytterligare en gång skona dem (8:2). Därför sjunger

Amos en klagosång över Israel som vid en persons begravning (5:1ff.). Ungefär 40 år senare kom den assyriska armén och det blev slutet för de tio stammarnas rike så som Amos förkunnat (9:8). Amos budskap andas genomgående bestraffning och hot men han avslutar sin bok med att förutsäga Kristus och hans eviga rike.

Profetior om Kristus

När Gud upprättar Davids fallna hydda skall en rest av folket bli frälst. Också människor ur andra folk på jorden skall bli frälsta och medlemmar i Kristi rike (9:11-15). Jakob använder Amos profetia vid apostlamötet i Jerusalem för att bekräfta Petrus ord att judar på samma sätt som hedningar blir frälsta genom Herren Jesu nåd (Apg 15:11-17). Amos profetia går alltså i uppfyllelse på den nytestamentliga församlingen. Amos 9:13-15 är inte en profetia om ett jordiskt tusenårsrike utan en bild för de andliga välsignelser Kristus av nåd ger både troende judar och hedningar i sitt eviga rike.

Profetens bok

Amos verkar mot slutet av sin verksamhet ha skrivit ned en sammanfattning av sitt budskap. Hans profetior är omsorgsfullt sammanställda för att läsas som en enhet. Stefanus bekräftar i NT att Amos bok tillhör profeternas skrifter (Apg 7:42).

Innehåll

1. Introduktion; varningar till några av Israels grannländer samt Juda och Israel, kap 1,2.
2. Tre kallelser till omvändelse riktade till Israel, vilka inleds med orden: "Hör detta ord...", kap 3-6.
3. Tre predikningar över profetens syner, kap 7-9.

OBADJA

Med sina tjugo verser är Obadja den kortaste boken bland profeterna. Vi vet inte mer om författaren än det vi kan lista ut av bokens innehåll. Obadja var ett vanligt namn och det finns ett tiotal personer i Bibeln

med detta namn. Profeten Obadja kan inte med säkerhet identifieras med någon av dem.

Obadja profeterande mot Edom som under hela Gamla testamentets historia bar på hat mot Juda och Israel. De var under hela Israels historia en törntagg i köttet på judarna. Edomiterna var avkomlingar till Esau och visade det gränslösa hat som bara finns där bröder eller nära vänner börjar hata varandra. Obadja redogör i vers 11 om ett anfall mot Jerusalem där edomiterna gjorde gemensam sak med Jerusalems fiender. Denna händelse kan syfta på Jerusalems förstörelse (586 f Kr). Då hetsade Edom babylonierna att riva ned staden ända till grunden (Ps 137:7). Men det finns två argument som talar mot att datera Obadja till denna tid. Det ena är att Jeremia uppenbarligen anspelar på Obadjas profetia (jfr Jer 49:17-22 och Obadja 2-4). Om Obadja varit ögonvittne till Jerusalems förstörelse 586 f Kr hade man väntat sig att han skulle ha nämnt att Jerusalem blev i grunden förstört med samma tydlighet som Jeremia. Eftersom han inte gör det kan vi anta att Obadja talar om ett tidigare anfall mot Jerusalem och att det är Jeremia som citerar Obadjas bok och inte tvärtom. Det andra argumentet är att Obadja i verserna 12-14 verkar tala om ytterligare en ofärds dag som skall drabba Juda. Denna gång skall det bli ännu värre för judarna och profeten talar om deras undergångs dag. Obadja varnar Edom för att då upprepa sitt handlande, glädjas över sin broders olycka, göra gemensam sak med plundrarna och slå ned flyktingarna från Jerusalem. Men enligt Ps 137 var det ändå just detta de gjorde när undergångens dag kom för Jerusalem år 586 f Kr.

Obadja kan i vers 11 syfta på arabernas och filisteernas anfall mot Jerusalem när Joram var kung (2 Krön 21:16,17). Profeten kan då vara identisk med den Obadja som kung Josafat, vid sin reformation ca 25 år tidigare, sänt ut att undervisa i Juda städer (2 Krön 17:7). Om detta stämmer kan Obadjas bok dateras till omkring 845 f Kr.

Obadja bestraffar i sin bok Edoms högmod, deras skadeglädje över den olycka som drabbat Juda barn och deras grymhet mot dem. Obadja förutsäger Edoms undergång. Deras gärningar skall komma tillbaka över deras egna huvuden och ingen skall komma undan av Esaus hus. Men av Jakobs hus skall det finnas en räddad skara.

Profetior om Kristus

I verserna 17-21 profeterar Obadja om Messias rike. På Sions berg skall det finnas en räddad skara och Jakobs hus skall åter få råda över sina besittningar. Det rike som här utlovas stämmer inte med den judiska nationen någon gång under Gamla förbundets tid. Enligt Mose lag skulle varje stam förbli inom sina arvslotter. Men i det rike som här utlovas blandas alla nationer, Efraim, Benjamin, Gilead, Kanaan, Sarefat osv. Det är uppenbart att det inte handlar om det jordiska Israel utan om det andliga rike Frälsaren skall upprätta. ”Frälsaren skall dra upp på Sions berg för att döma Esaus berg. Och riket skall tillhöra Herren” (v 21). Uppenbarelseboken 11:15 refererar till dessa avslutande ord i Obadjas bok. Frälsaren är Messias och riket tillhör honom.

Innehåll

1. Edoms undergång är bestämd, v 1-9.
2. Edoms öde beror på deras fiendskap mot Guds utvalda folk, v 10-16.
3. Jakobs hus skall bli frälst, v 17-21.

Att bekänna vår lutherska tro i mötet med anhängare av islam

Föredrag vid KELK-konferensen i Plzen 2003

Av pastor Mark Rohrbach

När vår Herre Jesus säger till oss: ”Gå därför ut och gör alla folk till mina lärjungar”, vem tänker du dig då i allmänhet som *alla folk*? För egen del måste jag tyvärr erkänna att min hjärna oavsiktligt föreställer sig en fattig man och hans familj, som sitter i en hydda på en avlägsen ö i Stilla havet och väntar på att få höra om Frälsaren Jesus Kristus. Jag är säker på att det finns sådana folk i världen. Emellertid har djävulen och vår syndfulla natur intalat oss att dessa folk är få och att det är långt emellan dem. Eller så tänker jag ofta på otroende människor som handlar emot Guds vittnesbörd i skapelse och samvete. De antingen förnekar Guds existens eller försöker bli goda människor genom att följa den i deras tycke centrala religiösa tanken ”Gör mot andra det du vill att de ska göra mot dig”.

Det är sant att vår Herre har uppdragit åt sin kyrka att bära fram evangelium till dessa människor. Vi vet att ”alla folk” betyder alla människor i hela världen. Ändå finns det många människor som tillhör alla nationer men som vi, åtminstone jag själv, knappt ägnar en tanke. Vi kallar dem anhängare av icke-kristna religioner. I denna grupp inkluderar vi hinduer, buddhister, muslimer, judiska trosbekännare och antitritariska sekter. Jag måste medge att jag aldrig tänkte mig dem som en del av *alla folk*. Jag betraktade dem aldrig som själar i behov av en Frälsare, därför att jag var upptagen med att fördöma dem för det som gjorde dem till avgudadyrkare. Ändå är de förvisso en del av *alla folk* åt vilka Kristus förvärvade syndernas förlåtelse med sitt eget blod.

Av de icke-kristna religionerna, är islam, med mer än en miljard anhängare, den största. Med hela världens uppmärksamhet fokuserad på Mellanöstern, med terroristattacker förövad i islams namn och med

nära tusenårig bitterhet och hat mellan kristna och muslimer syns det lämpligt att fokusera detta föredrag på hur vi ska bekänna vår lutherska tro för muslimer. Genom TV, internet och tidningar kommer anhängare till islam in i våra hem. Om en femtedel av jordens befolkning är muslimer finns det sannolikt många muslimer i våra länder, städer och även grannskap. Innan vi bekänner vår lutherska tro för muslimer, låt oss se på vad det är vi ska bekänna.

Den tro en lutheran bekänner är den kristna tron

Den kristna tron avviker från alla andra religioner i denna värld. Varför? Därför att vi dyrkar den ende sanne Guden. I sin bok om evangelisation talar professor David Valleskey helt kort om varför den kristna tron avviker från alla andra religioner: ”Den treenige Guden uppenbarar sig själv i Skriften som den frälsande Guden. Alla andra gudar utmanar sina anhängare att frälsa sig själva.”¹

Muslimer gör en god och för sin frälsning nödvändig gärning varje gång de uttalar bebyggelsen ”Det finns ingen Gud utom Allah och Muhammed är hans profet.” Kristna däremot prisar och förkunnar den ende sanne Guden som har gett dem frälsningen som en gåva av nåd, varje gång de talar Herrens eget ord till Jesaja: ”Och det finns ingen Gud utom mig, jag, en rättfärdig Gud som frälsar, ingen utom mig” (Jes 45:21b). Gud är inte endast en rättfärdig Gud, som kräver av alla människor att de ska hålla hans lag och som hotar med straff varje gång de bryter den, utan han är också vår Frälsare, som av nåd sände sin egen Son att fullgöra alla lagens krav för alla människor och betala straffet för all synd.

Det lutherska mottot *Sola Gratia, Sola Fide, Sola Scriptura*, är inte endast en slogan för en kyrkoorganisation. Det sammanfattar det enastående budskapet i evangelium, hur Gud i sin nåd har rättfärdigförklarat hela världen, frikännt den från dess synd genom Jesu Kristi liv och död. *Sola Gratia, Sola Fide* och *Sola Scriptura* beskriver rättfärdiggörelsen ur tre aspekter.

¹ David J. Valleskey, *We Believe – Therefore We Speak*, (Milwaukee: Northwestern Publishing House, 1995), s 34.

Sola Gratia

"Också er har Gud gjort levande, ni som var döda genom era överträdelser och synder. ²Tidigare levde ni i dem på den här världens vis och följde härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens söner. ³Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra syndiga begär och gjorde vad köttet och sinnet ville. Av naturen var vi vredens barn, vi liksom de andra.

⁴Men Gud som är rik på barmhärtighet har älskat oss med så stor kärlek, ⁵också när vi ännu var döda genom våra överträdelser, att han har gjort oss levande tillsammans med Kristus. Av nåd är ni frälsta" (Ef 2:1-5).

Också otroende människor kan erkänna att de är syndiga. Guds lag fördömer emellertid alla människor såsom alltigenom syndiga och resultatet av det är att de är "vredens barn", förpliktigade till evig död i helvetet. Detta faktum, att vi alla med våra synder är föremål för Guds vrede, oundvikligt dömda till straff, är en förskräcklig chock för oss. Då vi ännu är skräckslagna, chockerade av vår olyckliga situation inför lagen, fortsätter Paulus med att uppenbara något ännu mer chockerande: *"Men Gud som är rik på barmhärtighet har älskat oss med så stor kärlek, också när vi ännu var döda genom våra överträdelser, att han har gjort oss levande tillsammans med Kristus. Av nåd är ni frälsta" (v 4-5).*

Ingenting som vi gör eller kunde ha gjort kunde påverka Gud till att frälsa oss. Endast Guds oförtjänta kärlek och barmhärtighet, hans nåd, gjorde att han sände sin Son till en Frälsare för hela världen. Han friköpte det syndiga människosläktet från synd och död. *"Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens"* (1 Joh 2:2). Såsom alla människor har syndat mot Gud så har Gud utsträckt sin rättfärdighetsdom att gälla hela världen. *"Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, ²⁴och de står som rättfärdiga utan att ha förtjänat det, av hans nåd, därför att Kristus Jesus har friköpt dem"* (Rom 3:23-24). Här har vi igen det underbara evangeliska budskapet som talar om för oss att Guds nåd i Kristus gäller alla människor, antingen de är muslimer, judiska trosbekännare, hinduer eller kristna.

Sola Fide

Det andra "Sola" påminner oss hur nådefullt Gud förkunnar sin dom "icke skyldig" till alla människor. Gåvan att gratis förklaras rättfärdig

från all synd blir vår genom trons gåva. Paulus meddelar oss denna underbara nyhet: ”*Vi hävdar att människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar*” (Rom 3:28). Ingenting, inräknat tron, kan sägas vara orsaken till rättfärdiggörelsen. Jesus Kristus är genom sitt liv och offerdöd den enda orsaken. Och genom evangelium, själva budskapet som talar om för oss vad Kristus har fullgjort, meddelar och skapar den Helige Ande tron, med vilken en person tar emot den underbara frälsningen. Det faktum att vi har förklarats fullkomligt rättfärdiga från all synd genom Guds nåd allena, genom den av Gud givna tron allena, tröstar och försäkrar oss att det finns ingenting vi ska göra eller iakttaga för att uppnå denna rättfärdighet. Den är uteslutande en gåva från Gud vår kärleksfulle Frälsare: ”*Ty av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det, ⁹inte på grund av gärningar, för att ingen skall berömma sig*” (Ef 2:8-9).

Sola Scriptura

Av vittnesbördet från skapelsen och samvetet vet en människa att Gud är rättfärdig och människan syndig. Muslimerna försöker i likhet med utövare av andra religioner tysta samvetet och förtjäna frälsningen med egna gärningar. Men Gud uppenbarar i sitt ord att deras gärningar är helt utan värde: ”*Ty ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar. Genom lagen ges insikt om synd*” (Rom 3:20). Den sanne Guden kräver verkligen en fullkomlig rättfärdighet från människan. När nu människan är syndig och helt oförmögen att vara rättfärdig, så är hon under förbannelsen: ”*Men alla som håller sig till laggärningar är under förbannelse. Det står skrivet: Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skrivet i lagens bok och gör därefter*” (Gal 3:10). Endast i den heliga Skrift uppenbarar Gud att han inte endast är rättfärdig utan också en Frälsare. Bara i evangelium, Bibelns budskap, förkunnar Gud att han genom ren nåd beslöt att frälsa den syndiga mänskligheten genom sin Son Jesus Kristus. Bibeln lär att människans frälsning är uteslutande en gåva av Guds nåd. Vi kan med säkerhet säga att detta faktum utvisar att kristen tro har gudomligt ursprung. För Guds plan för människans frälsning genom nåd allena är dårskap för den syndfulla människan (1 Kor 2:14).

När vi utför vår Herres uppdrag att föra ut evangelium till alla folk,

kan vi vara helt övertygade om att Herren har gett oss allt som krävs för denna uppgift. Det som krävs innefattar en sak: evangelium. Evangelisten Johannes försäkrar oss om evangeliets tillräcklighet när han skriver: ”Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron skall ha liv i hans namn” (Joh 20:31). Paulus ger oss förtröstan till evangeliets kraft: ”Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälsar var och en som tror, först juden och sedan greken” (Rom 1:16). Det kraftfulla evangeliet är det enda verktyg som vi behöver för att nå ut till människor. Den Helige Ande förde dig och mig till tro på Kristus genom evangelium. Detsamma evangeliet ska vi nu använda för att föra andra till tro. Den enda vi ska göra är att föra det ordet till människor. Den Helige Ande kommer att göra det övriga. Att veta detta ger oss tröst och uppmuntran antingen vi räcker evangelium till fallna kristna, muslimer, buddhister, hinduer, judiska trosbekännare eller ateister.

Guds ord uppenbarar klart, tydligt och verksamt att Gud i sin nåd har förklarat hela världen rättfärdig genom Jesus Kristus och att denna frälsning tas emot av oss genom trons gåva. Detta är evangeliets budskap och det huvudsakliga budskapet i Bibeln. Tacka Herren att just detta evangelium är det budskap som lutheranerna ljudligt bekänner och förkunnar över allting annat. Vi kan med lugn och förtröstan konstatera: att bekänna vår lutherska tro är att bekänna den kristna tron. Med tanke på detta skriver Franz Pieper i sin *Christian Dogmatics*,

”Den lutherska kyrkan i sin ursprungliga, oförändrade lärogestalt ska därför heller inte uppträda försagt i världen, som om den skulle be om ursäkt för att den överhuvudtaget fortfarande existerar, utan den ska med Guds nåd träda fram inför kyrkan och världen med den tillförsikt, som växer fram ur kunskapen om den gudomliga sanningen på grund av att man förblir vid apostlarnas och profeternas ord”.² (Översättningen hämtad ur *Kristen Dogmatik*, Uppsala 1985, s 65).

Framförallt är vår predikan och undervisning läran om rättfärdiggörelsen av Guds nåd genom tron. Inte så att vi har valt detta som ett baner; det är det centralt för att Gud har framställt det så i sitt ord. Prisa och lova vår frälsande Gud för hans frälsning och att han har gett oss detta

² Francis Pieper, *Christian Dogmatics*, Vol 1 (St. Louis: Concordia, 1950), s 184.

underbara budskap att förkunna för alla folk. Prisad vare vår rättfärdige Gud och Frälsare!

Att bekänna för islam

Eftersom Gud har gett oss allt vad vi behöver för att gå till alla folk med evangelium, återstår för oss bara att gå ut till folken och att gripa tillfällena att predika evangelium. Gud har sagt oss precis vad vi ska bekänna men har i sin nåd gett oss frihet i hur vi ska förkunna den glada nyheten om Kristus. Men Herren har inte heller lämnat oss utan sitt ord när det gäller hur vi ska bekänna. Genom Paulus påminner han oss: ”*Be också för oss att Gud öppnar en dörr för ordet, så att vi kan predika Kristi hemlighet — det är för den jag är fånge —*⁴*och att jag talar som jag bör, när jag avslöjar den.*⁵*Uppträd förståndigt mot dem som står utanför och ta vara på varje tillfälle.*⁶*Ert tal skall alltid vara vänligt, kryddat med salt, så att ni vet hur ni bör svara var och en*” (Kol 4:3-6). Vi uppmuntras till att ta vara på varje tillfälle som Gud ger oss att förkunna hans evangelium.

Gud har gett oss sitt eget ord, inget mer, inget mindre. Det är det enda verktyget för att fullgöra hans uppdrag att förkunna hans frälsning för alla folk. Vårt arbete består inte i att försöka övertyga människor om Guds existens eller att deras synder är förlättna i Kristus. Den Helige Ande ensam överbevisar genom ordet allena. Vårt uppdrag består endast i att förkunna Guds ord som övertygar människor om deras synd och förkunnar den glada nyheten om frälsningen av Guds nåd allena, genom tron. Således har vi allt vi behöver för att nå ut till muslimer och andra icke-kristna religioner.

För att maximalt kunna utnyttja tillfällena vi får att dela med oss av evangeliet till muslimer, måste vi också känna till det grundläggande i vad de tror och bekänner. Målet med nästa del av denna uppsats är att framställa islams historia och grundsatser i huvuddrag. Jag är ingen expert på islamisk tro. Det jag här lägger fram är vad jag lärt från internet och genom att studera några böcker, bland vilka märks Concordias *How to respond to Muslims* av pastor Ernest Hahn.

Kort om islams historia

Muslimerna tror att Jesus for upp till himlen men inte att han dog på korset. Detta visar att kristendom och islam dels har likheter, dels är

fundamentalt olika. I allmänhet vet muslimer och kristna väldigt lite om varandras tro. Vad de verkligen vet om varandra har blivit förvanskad under 1400 års fiendskap och förakt så att det inte längre är trovärdigt. Många kristna tänker sig muslimer som blodtörstiga barbarer och många muslimer tänker sig de kristna som onda imperialister.

Själv ordet islam är arabiska och betyder "underkastelse, överlämnande" till Gud. De som "underkastar" eller "överlämnar" sig själv till Gud kallas *muslimer*. Det ord som muslimer använder för Gud är *Allah*, vilket helt enkelt är det arabiska ordet för "Gud".

Den islamiska religionen började i Arabien omkring 600 e Kr. Islam grundades av en karavanledare vid namn *Muhammed* (570-632). Han bodde i Mecka. Efter sitt giftermål med en rik änka kom Muhammed i allvarliga religiösa grubblrier. Muslimerna tror att ängeln Gabriel då blev sänd till Muhammed och överlämnade det eviga, ofelbara och oföränderliga Gudsordet, *Koranen*, till honom. Allah hade därmed gjort Muhammed till en av sina profeter. Nu var inte Muhammed den ende eller förste profeten inom islam. Hahn skriver:

"Islams ursprung, säger muslimerna, går tillbaka till den mänskliga historiens gryning, till Adam, vilken av många muslimer betraktas som den förste profeten. Alla budbärare och profeter förkunnar det väsentliga islamiska budskapet: 'sannerligen, Vi (Gud) har sänt budbärare till varje land (som förkunnar): Tjäna Allah och undvik falska gudar' (16:38). Enligt Koranen var Abraham varken judisk trosbekännare eller kristen, utan muslim (3:60). Så på det sättet betraktas den religion vi regelrätt känner som islam av muslimer som ett återuppreparande av de tidigare religionerna i den form de grundades av profeterna."³

På samma sätt som profeterna före honom, blev Muhammed motsagd och förföljd för sin lära. År 622 e Kr flydde han till staden Medina för att komma undan motståndet. Under sina åtta år på flykt blev Muhammed en kraftfull religiös och politisk ledare i Medina. Sedan återvände han med en armé till Mecka och intog staden. Då han till sist hade Mecka i sin hand förstörde Muhammed alla avgudar i den centrala helgedomen som kallades *Ka'ba*. Sedan återinvigde han helgedomen, vilken muslimerna tror att Abraham och Ismael ursprungligen

³ Ernest Hahn, *How to Respond to Muslims* (St. Louis: Concordia Publishing House, 1995), s 11.

hade byggt upp. Sedan dess har Mecka betraktats som islams religiösa huvudstad och Medina som den politiska huvudstaden. Efter Muhammeds död 632 e Kr började islam sin snabba expansion i världen. Idag finns muslimer i näst intill alla världens länder; de är mer än en miljard (nära en 1/5 av jordens befolkning).

Efter Muhammeds död förde kalifer (efterträdare) vidare hans politiska och religiösa ledarskap. De fyra första kaliferna betraktas av de flesta muslimer som de mest betydelsefulla. Under dessa kalifer fick Koranen sin nuvarande skrivna form. De sammanställde också tal och handlingar av Muhammed som är kända som *Hadith* (kanoniska traditioner) och anses av många muslimer som direkt inspirerade av Allah. De fyra första kaliferna är också kända som de "ortodoxa kaliferna". De är Abu-Bakr (Muhammeds svärfar, 632-634), Umar (634-644), Uthman (644-656) och Ali (Muhammeds svärson, 656-661).

Islams urkunder

Koranen är den förnämsta källan och regeln för muslimerna. Koran betyder uppläsning (recitation). Muhammed uppläste vad som lades i hans mun av ängeln Gabriel utan medhjälp av någon profet. Muslimerna kallar Koranen för det "oskapade talet" därför att de tror att Koranens ord har existerat i himlen från evighet. Det är intressant att notera att av det skälet måste varje människa som verkligen vill läsa Koranen lära sig arabiska. Eftersom Allah förde Koranen till Muhammeds tunga på arabiska är dess enda språk arabiska. När Koranen översatts till något annat språk kan den inte längre kallas Koranen utan en översättning av den. När Marmaduke Pickthall hade översatt Koranen till engelska kallade han sin översättning *Den ärorika Koranens Mening*.

Muslimerna menar att Koranen är Allahs slutliga uppenbarelse till mänskligheten och att den befäster och korrigerar den tidigare uppenbarelsen i Gamla och Nya testamentet. Muslimer kallar judiska trosbekännare och kristna för "Bokens folk" därför att dessa följer vad som har uppenbarats före Koranen. Därför borde de nu också acceptera Koranen som Guds slutliga uppenbarelse, "O ja, Bokens folk! Tro vad vi (Allah) har uppenbarat som en bekräftelse på det som redan finns bland er" (Sura 4:50). Många muslimer tror också att den Heliga Skrift har blivit fördärvad och förvrängd av judiska trosbekännare och kristna och

att profeten Muhammed kom för att uppenbara vad judar och kristna hade gömt undan. Koranen själv gör inte någon antydning om att Bibeln har förändrats. Den till och med erbjuder läsaren att jämföra vad den lär med Gamla och Nya testamentet för att bekräfta sin egen sanning. Här kan man tillägga att det var lätt för Muhammed att säga det, eftersom det inte fanns någon arabisk översättning av NT förrän en tid efter att Koranen hade skrivits.

De kristna tror att Bibeln är Guds eget inspirerade och ofelbara ord som över allt annat vill uppenbara Guds frälsningsplan, vilken Guds Son Jesus Kristus fullkomligt utförde. Gud använder också samma ord för att skapa och uppehålla tron på honom som vår Gud och Frälsare. Kort sagt, Guds ord visar oss vår Frälsare och ger oss tron på som Frälsaren från synden. Muslimerna betraktar också Koranen som Guds inspirerade och ofelbara ord. Trots att muslimerna kallar Koranen Guds inspirerade och ofelbara ord, skulle det vara fel att jämföra vad Koranen är för muslimerna med vad Bibeln är för de kristna. Det skulle vara mer korrekt att säga att Koranen är för muslimerna vad Kristus är för de kristna. Bibeln erbjuder frälsningen som en fri gåva av Guds nåd och skänker frälsning som en gåva genom tron. För muslimen är Koranen viktig inte därför att den uppenbarar frälsning hos Allah, utan därför att den ger vägledning som muslimen behöver för att behaga Allah och utverka sin frälsning. Därför är det viktigt att känna till två saker när man talar med muslimer.

1. Deras desperata behov av att höra om Frälsaren Jesus Kristus.

2. Att förolämpa Koranen inför muslimen är lika kränkande för honom som att förolämpa Kristus inför den kristne.

Näst efter Koranen är de sammanställda ord och handlingar av Muhammed, som kallas Hadith (kanonisk tradition), källa och norm för islam. Efter Muhammeds död tog fromma muslimer och sammanställde hans ord, handlingar och traditioner, separerade sanna och falska traditioner och samlade dem för att underlätta tolkningen och tillämpningen av Koranen. Tillsammans formar Koranen och Hadith *Shari'a*, islams heliga lag och den fullkomliga manifestationen av Allahs vilja.

Delningar inom islam

Ortodoxa och liberala muslimer har ofta debatterat om *Shari'a* någon-

sin kan förändras och om det är bokstaven eller andemeningen som ska iakttagas vid tolkningen. Denna debatt förs ständigt inom de två största grupperna i islam.

Sunni

Det största gruppen muslimer i världen kallas *Sunni*-muslimer. De följer Muhammeds Sunna (stig) som har sammanställts i Hadith. De vördar de fyra kaliferna som Muhammeds sanna efterföljare.

Shi'iter

Den näst största gruppen av muslimer kallas *shi'iter*. Den huvudsakliga skillnaden mellan shiiter och sunniter är att shiiterna tror på en ärfilig succession av kalifer och inte på en vald succession. De tror således att Muhammeds svärson Ali, som var den fjärde kalifen, är den förste efterträdaren. Därav följer att endast Alis efterkommande borde vara ledare för det muslimska samhället.

Andra grupper

Det finns många andra mindre uppdelningar inom islam. Mest märks kanske *Sufi*-muslimerna som praktiserar en mer mystisk och botgörande form av islam.

Islams huvuddogmer

En anonym avsändare jämför kristendom och islam på en webbsida. Han skriver: ”Kristendom är en tro som primärt gäller *'ortodoxi'* eller rätt lära. Islam är en tro som primärt gäller *'ortopraxi'* eller rätt handlande. Den är en lagreligion och ser kristendomens förkastande lagen (såsom Paulus gör i Romarbrevet och Galaterbrevet) som en allvarlig brist i det kristna sättet att leva. Naturligtvis betyder inte detta att islam inte alls bryr sig om vad som är rätt lära eller att de kristna inte bryr sig om vad som är rätt praxis. Det betyder helt enkelt att de två religionerna har olika betoningar.⁴

I likhet med andra icke-kristna religioner förkastar muslimerna Jesus Kristus. Utan Jesus Kristus måste de skaffa sig ynnest hos Gud genom

⁴ <http://www.answeringislam.com>

egna gärningar. För en muslim som ska behaga Gud och förtjäna himmelen är det nödvändigt att göra fem saker:

1. *Bekänna* den muslimska bekännelsen kallad *Shahada*: ”Det finns bara en Gud, och Muhammed är hans budbärare”.
2. Dagligen *recitera* föreskrivna böner med ansiktet vänt mot Mecka.
3. *Observera* den årliga fastemånaden (Ramadan).
4. Om det är fysiskt möjligt göra en *pilgrimsresa* till en av islams heliga platser i eller omkring Mecka.
5. Ge *allmosor* till de fattiga.

Dessa är de fem pelarna i den islamiska tron som måste observeras av varje muslim. Till dessa fem pelare kan, skriver Ernest Hahn, läggas en sjätte pelare: ”Många muslimer skulle lägga till *jihad* (heligt krig) som en sjätte plikt. Somliga muslimer tolkar jihad som mental eller andlig strävan snarare än fysisk krigföring.”⁵

Islams huvudsakliga läror

- *Guds enhet*; den mest fundamentala tron inom islam är tron på att Gud är en. Han har ingen vid sin sida eftersom ingenting eller ingen kan liknas vid honom.
- *Uppenbarelse och profetia*; muslimerna tror att Muhammed mottog Koranen på samma sätt som Moses tog emot Torah (lagen) och som Jesus mottog Injil (evangelium). Koranen lär att alla dessa skrifter är Guds ord. Emellertid lär de också att vad de kristna känner som Gamla och Nya testamentet har förvanskats och behöver korrigeras av Koranen.
- *Änglar*; enligt islam är änglar Allahs budbärare. Muslimer kallar ängeln Gabriel för den Helige Ande eftersom Allah ofta använde sig av honom för uppenbarelser till profeterna.
- *Uppståndelsen från de döda och den slutliga domen*; Koranen lär att Gud kommer att uppväcka alla människor från de döda till en slutlig dom. Muslimerna tror att om deras goda gärningar uppväger der onda kommer Allah att ta emot dem till himlen.

⁵ Ernest Hahn, *How to Respond to Muslims* (St. Louis: Concordia Publishing House, 1995), s 20.

Det kan se ut som om dessa läror liknar den kristna läran. Men när de var för sig förtydligas skiljer de sig generellt sett avsevärt från denna. Som exempel kan läran om Guds enhet tas. Både muslimer och kristna lär att det finns endast en Gud, som är en absolut enhet. ”Hör Israel, Herren vår Gud, Herren är en!” (5 Mos 6:4). Men muslimerna säger att eftersom Gud absolut är EN, är det hädelse att tala om en distinktion inom gudomen. När de kristna säger att Gud är en Gud i tre personer, anklagar muslimerna dem för att sätta någon vid sidan av Gud. Koranen fastslår: ”De hädar som säger: Gud är En av tre i en treenighet, för det finns ingen annan Gud än den Ende” (Sura 5:77). En kristen kan naturligtvis inte förklara hur det är möjligt att Gud är en, samtidigt som han är tre personer. Det är endast Gud som kan skapa tron på den sanningen.

Somliga islamologer har gjort antagandet att Muhammed påverkades av någon av de heretiska sekter som fanns i Arabien på hans tid. En av anledningarna för det antagandet är ett märkligt ställe i Koranen som av misstag gör Maria till en del av treenigheten: ”Och se, Gud ska säga: O Jesus Son av Maria! Sade du till människorna; tillbed mig och min moder som gudar i stället för Gud?” (5:116). Vissa förmodar att Muhammed missförstod läran om treenigheten därför att han var influerad av den heretiska sekten *chloridianena*, som lärde falskt, att Gud, Maria och Jesus konstituerade treenigheten.

Arvssynden

En av de centrala lärorna i den kristna tron är läran om arvssynden. Bibeln lär att alla människor avlas och föds med synd, som ett resultat av Adams och Evas syndafall. Denna tragiska sanning bekräftas av aposteln Paulus när han skriver: ”Därför är det så: Genom en enda människa kom synden in i världen och genom synden döden, och så kom döden över alla människor, eftersom alla hade syndat” (Rom 5:12). ”Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra syndiga begär och gjorde vad köttet och sinnet ville. Av naturen var vi vredens barn, vi liksom de andra” (Ef 2:3).

Islam förkastar idén om arvssynden. De lär att Adam och Eva faktiskt syndade mot Gud, men att de ångrade sig och blev förlättna av Gud. Skulden av deras synd överfördes inte till människosläktet. Eftersom varje muslim måste upprätta sin egen frid med Gud, skulle det vara orätt

av Gud att hålla en person skyldig för en annans synd. Samtidigt som de förkastar arvssynden tror muslimerna att var och en har så mycket av gott inom sig att han därmed kan behaga Gud. Med denna syn på synden har muslimerna inget behov av en Frälsare från synden. De kan i egen kraft frälsa sig från helvetet. Allt vad en människa behöver iakttä är att leva ett rättskaffens liv underställd Gud och den islamiska lagen, Shari'a.

Den stora skillnaden mellan kristendom och islam

Vi har redan sett hur muslimer och kristna skiljer sig åt i mycket viktiga frågor. Men den största skillnaden mellan muslimer och kristna visar sig när man diskuterar Kristi person och verk. Muslimerna har inget behov av en Frälsare från synd. De måste bära sin egen börda inför Allah. De har inget behov av Jesus. Genom att avvisa kunskapen om Jesus avvisar de också Guds nådefulla gåva av förlåtelse och evigt liv som Kristus vann för hela mänskligheten och som mottas endast genom tron på Kristus. Detta klargjorde Petrus för dem som satt i den judiska Sanhedrin och också hade förkastat Jesus Kristus: *"Hos ingen annan finns frälsningen. Inte heller finns det under himlen något annat namn, som givits åt människor, genom vilket vi blir frälsta"* (Apg 4:12).

Kristus ur ett muslimskt perspektiv

Koranen framställer Jesus Kristus som en av de stora profeterna inom islam. Den säger att han var den ende profet som föddes av en jungfru och som levde ett syndfritt liv. Han gjorde många under, han uppväckte människor från det döda. Men han var lik alla andra profeter, också Muhammed, i det att han bara var en människa. Muslimerna lär att Jesus inte dog på korset utan att det bara såg ut så. Redan före korsfästelsen hade han kroppsligen upptagits i himlen. Många muslimer tror på traditionen att Jesus ska komma tillbaka före den slutliga domen, att han ska gifta sig, dö och bli begravnen, för att sedan uppstå tillsammans med alla andra människor på uppståndelsens dag.

Jesus Kristus som Guds Son

Som tidigare påpekats anser muslimerna att den största synden är att ställa någon vid sidan av Gud. När kristna kallar Jesus för Guds Son är det därför anstötligt i muslimernas öron. Gud kan inte ha någon son

eftersom han är en. Koranen fastslår: ”De har som herrar vid sidan om Allah satt sina rabbiner, sina munkar och Messias Marias son, när de bjöds att tillbe endast en Gud” (Sura 9:31).

De flesta muslimer får lära sig att eftersom Gud inte har någon hustru kan han inte ha någon son. Koranen säger: ”Hur skulle väl himlarnas och jordens skapare kunna ha en son när han inte har någon gemål? (Sura 6:101). Islam förnekar treenigheten och måste därför förneka att Jesus är Guds Son.

Koranen uppmanar till att läsa Torah och Injil (evangeliet) eftersom det också är Guds Ord: ”Om du är i tvivel om vad vi (Allah) har uppenbarat för er, fråga då dem som läst Boken (judarnas och de kristnas Skrift) som fanns före er, Sanningen har verkligen kommit till er från er Herre, och tvivla inte på detta” (Sura 10:94).

Men när muslimerna kommer till ställen som förkunnar Jesus Kristus som Guds Son, som t ex Petrus bekännelse i Matteus 16:16, har de lärt sig att de är manipulerade av de kristna. Muslimerna poängterar däremot sådana ställen där Jesus själv talar om att han är mindre än Gud. Ett sådant ställe är Matteus 24:36, där Jesus säger till sina lärjungar: ”Men om den dagen eller stunden vet ingen något, inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.” Ett annat är Johannes 14:28, där Jesus säger: ”ty Fadern är större än jag.” Till dessa påpekanden skriver John Gilchrist, författare till boken *The Christian Witness to the Muslim*: ”När sådana invändningar framförs välkomnar jag dem utan reservation eftersom de skapar en möjlighet att vittna om vem Jesus i verkligheten är och att förklara vad titeln Guds Son egentligen betyder. ... Vad exakt är det Jesus säger? Ingen vet stunden, ingen människa och faktiskt ingen av himmelens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern. Var placerar Jesus sig själv på den stigande skalan av personkategorier? Han ställer sig själv över människor och änglar, och beskriver sig själv uteslutande i relation till Gud allena – såsom den evige Faderns Son. Det är just titeln Son här som identifierar honom i relation till Fadern allena men som undersåte till honom och därmed omedveten om stunden. Han placerar inte sig själv på nivån av Guds skapade varelser utan endast på gudomlig nivå och just titeln Son relaterar honom ensam till Fadern”.⁶

⁶ John Gilchrist, *The Christian Witness to the Muslim*, s 327.

Det faktum att Jesus Kristus är Guds Son, född av Fadern från evighet, är ett mysterium som endast kan omfattas med tron. Det är den heliga Skrift som uppenbarar Jesus Kristus som Guds Son. Genom den helige Andes kraft är Guds ord mäktigt att skapa tro också hos dem som har som mål att bevisa fel i Skriften. Det allra bästa man som evangelist kan göra är att ge Nya testamentet till sin muslimske vän och be honom läsa igenom det. Till och med Koranen uppmuntrar dem till att göra det.

Eftersom muslimerna också tror att Jesus Kristus är född av jungfrun Maria kan de gärna få läsa själva hur ängeln Gabriel uppenbarar för Maria: ”Den helige Ande skall komma över dig, och den Högstes kraft skall vila över dig. Därför skall också barnet kallas heligt och Guds Son”(Luk 1:35).

Jesus är Guds Son och det måste han vara för att kunna utföra det uppdrag han kom att utföra, att såsom människa försona för all synd. Bibeln gör klart att ingen människa av sig själv kan åstadkomma frälsning (Ps 49:7-9). Och det var Guds plan att han Herren Gud själv skulle frälsa den fallna mänskligheten. (Gal 4:4-8). Guds största och viktigaste uppenbarelse av honom själv och hans vilja gentemot alla människor kom inte till oss genom Koranen utan genom en person, Jesus Kristus ”*Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den Enfödde har av Fadern, och han var full av nåd och sanning*”(Joh 1:14)..

Jesus Kristus är Guds Son inte därför att han föddes av jungfrun Maria, utan såsom den andra personen i treenigheten. Han är *en* Gud, har varit och kommer alltid att vara Guds Son ifrån evighet. Kristus kom inte till denna värld genom umgänge mellan Gud och Maria, som Muhammed och många muslimer felaktigt säger att de kristna lär. Emellertid lär Bibeln klart att Gud själv inkarnerades i Kristi person och det gudomliga väsendet förenades med den mänskliga naturen, för att utföra den perfekta frälsningsplanen för hela världen. Återigen talar Bibeln klart också till muslimer: ”*Se till att ingen rövar bort er med sin tomma och bedrägliga filosofi, byggd på mänskliga traditioner och stadgar och inte på Kristus. Ty i honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt*”(Kol 2:8-9). Det fåtal bibelcitater vi använt här är bara en del av alla de tydliga vittnesbörd Skriften ger om Jesus Kristus som Guds Son. När vi

har tillfälle att diskutera dessa ting med muslimer, låt oss vara ivriga att peka på vad Bibeln säger om vår underbare Frälsare, samtidigt som vi inbjuder dem att själva läsa *Injil om Isa* (evangelium om Jesus).

Sammanfattning

Dessa få tankar kan vara till hjälp när man sonderar möjligheterna att dela med sig av evangeliet till muslimer. Kanske kan de också vara till nytta i mötet med utövare av andra icke-kristna religioner. Låt oss bedja om att Gud ska välsigna sitt ord också bland muslimer och ge oss tillfällena att sprida evangelium bland dem.

Vi har sett hur islam är en stor och förrädisk lögn från djävulen. Men denna sanning får inte göra att vi flyr ifrån muslimer liksom vi flyr bort från djävulen och hans lögn. I kärlek till Jesus Kristus vår Frälsare, som för alla människor, inklusive muslimerna, vunnit seger över död, synd och djävul ska vi villigt föra fram den goda nyheten också till dem. Låt oss alltid vara tacksamma över att Gud inte bara är en *rättfärdig Gud* utan också en nådefull *Frälsare*.

”Be också för oss att Gud öppnar en dörr för ordet, så att vi kan predika Kristi hemlighet — det är för den jag är fånge —⁴ och att jag talar som jag bör, när jag avslöjar den.⁵ Uppträd förståndigt mot dem som står utanför och ta vara på varje tillfälle.⁶ Ert tal skall alltid vara vänligt, kryddat med salt, så att ni vet hur ni bör svara var och en” (Kol 4:3-6).

(Föredraget är här presenterat i avkortad form.)

Litteratur

Skaparen och människobarnet.

Bibelstudier om skapelsen, syndafallet och frälsningen

Roger Pettersson

Logos förlag 2003

72 sidor

Precis som titelbladet säger utgörs denna bok av några bibelstudier. Författaren är teol magister från Åbo akademi. Han har varit anställd av Svenska Lutherska Evangelieföreningen i Finland.

Här är det den bibliska skapelseberättelsen som läres ut. Diametralt mot denna berättelse om skapelsen ställs tanken på ”big bang” och utvecklingslärans försök att förklara det under som livets uppkomst är. Vill man vara trogen mot den bibliska framställningen av alltings ursprung och upphov, måste man vara beredd att böja sig för den redogörelse som finns på de första bladen i den heliga Skrift.

I kapitlet om syndafallet och dess följder behandlas bland annat frågan om det s k *protoevangeliet*, i vilket Gud för första gången utlovar en Frälsare. Här kommer författaren in på frågan om hur översättningen i Bibel 2000 helt missförstår vad det innebär att ”kinnans säd ska krossa ormens huvud”. Och därmed förlorar bibelläsaren den mest centrala tanken i hela Skriften, själva centrum i frälsningshistorien. Detta faktum visar i sin tur vikten av att bibelöversättaren verkligen förstår texten och sammanhanget som han översätter.

Naturligt nog kommer bokens tredje kapitel in på frågan om frälsningen. Detta är enligt Pettersson den viktigaste frågan för alla människor. Objektivt beskrivs här Bibelns lära om frälsningen i Kristus. Därmed undgår han den vanliga fällan som de flesta moderna författare faller i, nämligen att låta den subjektiva upplevelsen av frälsningen dominera. Pettersson lär den objektiva rättfärdiggörelsen och där den läres rätt, kommer också pånyttfödelsen och helgelsen in på rätt plats.

Denna lilla bok är uppbygglig och hälsosam att studera och den lämpar sig mycket väl att studera både enskilt och i grupp. Vid bibel-

studiet är det viktigt att ställa frågan till Bibeln och lyssna till Bibelns svar och att inte låta förnuftet leda bort från de bibliska sanningarna. Inför sin skapare ska människobarnet lyssna och tillbedja, inte mästra och korrigera. Boken har också vissa fördjupningsavsnitt med litteraturhänvisningar för den som vill öka sin kunskap i någon speciell fråga.

Kloning och människovärdet

Om etiska gränser för den biomedicinska forskningen

Per Landgren och Daniel Wärn

XP Media 2003

147 sidor

Per Landgren är fil lic och riksdagsledamot för kd. Daniel Wärn är allmänreporter på tidningen Nya Dagen. Det är kristdemokraternas ordförande Alf Svensson som skriver i förordet till boken bl a att "Det är inte kungadöme eller republik, det är inte antalet politiska partier eller skattetryck som mäter ett lands kvalitet. Det är graden av respekt för människovärdet som betygsätter ett lands, en regims demokratiska halt."

Ämnet är komplicerat men inte desto mindre intressant. Det är inte endast en fråga för forskare utan av betydelse också för "vanliga människor"; frågan gäller människovärdet och respekten för själva livet. Den moderna s k stamcellsforskningen ser ut att öppna för de mest häpnadsväckande möjligheter, när det gäller förebyggande, behandlande och manipulerande av sjukdomar. Så långt kan de flesta människor acceptera manipulation med gener och mänskliga arvsanlag. Men i detta ligger alltid en fara att man tar ytterligare ett steg mot att manipulera också mänskliga embryon och därmed möjliggöra "design" av människor.

De båda författarna känner djup oro inför de perspektiv som öppnar sig. Det kan inte vara så att "ändamålet helgar medlen" även om syftet synes aldrig så gott. Oavsett vilken framgång man kan nå, måste etiken finnas med. En etik som styrs *inte* av godtycke och tillfälligheter, ekonomiska fördelar eller av politiska system. Om det skulle visa sig nödvändigt att förändra lagen för att möjliggöra exempelvis mänsklig klo-

ning, vilken etik ska då avgöra? Varifrån hämtas måttstocken för hur långt man kan gå? Kan det vara så att det som är rätt i ett samhälle kan vara fel i ett annat? Ska nyttoetiken få avgöra? Då allt ska motiveras efter nyttan eller konsekvensen, vem ska då avgöra vad som är nytta och för vem? Hur länge dröjer det innan fåret *Dolly* får en mänsklig efterföljare? (Dolly var ett klonat får, som uppmärksammades eftersom hon var det första i sitt slag. Dolly avlivades sex år gammal på grund av en tumörsjukdom).

Frågorna hopar sig kring den s k embryonala stamcellsforskningen och här är inte sista ordet sagt. Denna bok vill vara ett inlägg i debatten och ger många tydliga svar på de grundläggande frågorna om livets okränkbarhet. Men många frågor kvarstår, många tillkommer. Här har den lagstiftande församlingen ett stort ansvar. Vi kan bara hoppas att man inser det i tid. Det är inte bara i historiens dunkel som förskräckande exempel på nonchalans inför livet finns. Också i vår egen tid finns det liv som brutalt tillintetgörs genom modern teknik och medicin. Alla människors lika värde skulle ju inte vara endast en slogan för de högtidliga och till intet förpliktande talen. De liv som inte kan ropa på hjälp eller föra sin egen talan borde väl ha någon försvarsadvokat någonsans?

Landgren och Wärn har gjort ett inlägg i debatten. Man kan bara hoppas att det finns fler som vågar stiga fram och försvara livet.

AS

Utblick över samtiden

Bekännelseskriterierna ger en positiv riktning

Docenten och prästen i Svenska kyrkan Christian Braw skriver i *Kyrkans Tidning* 1-2/2004 om den nybildade Missionsprovinserna (MP). Av artikeln framgår att han inte är positiv till MP som sådan, men han vill ändå vara positiv till förhandlingar med företrädarna för MP. Han vill göra det bästa av situationen och uppträda positivt. Han har så funnit ett citat i Svenska kyrkans bekännelseskriterier, ett mycket grundläggande ställe för kyrkans enhet: "...för kyrkans enhet är det nog att vara ense om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten". Det är inte ofta dessa bekännelseskriterier kommer till tals i debattinläggen. Det sker här med kommentaren att de anger en "positiv riktning".

Braw menar att det är i sig en så positiv riktning att det skulle kunna göra MP:s företrädare klara över att deras steg delvis är överflödigt. Eftersom ingen i kyrkans ledningsgrupp har haft någon synpunkt på denna dogm skulle enheten kunna vara möjlig här. Ja, det är rätt, är man ense om dessa saker, evangelii lära och sakramentens förvaltning, då är i högsta grad alla Missionsprovinser överflödiga. Och Braw fortsätter: "Alltså är enheten fullt möjlig. Det är inte en administrativ enhetlighet som är grunden för kristen enhet. Det är i stället mötet med Gud genom hans ord och sakrament, ett möte som leder till livsförvandling".

Hur ska man kunna möta Gud när Guds ord och evangelium är borta? Det var ju inte en administrativ enhetlighet som det hängde på, det var ju mötet med Bibelns Gud som avsågs och då får organisationer och administrationer fara sin kos. Det kan väl inte vara så att Gud har låst sig vid Svenska kyrkan på det sättet att inget hopp finns utanför henne? Gud har inte bestämt möte med oss människor i en organisation, det är i sitt ord och de heliga sakramenten han har lovat möta oss! Splittring kommer inte av att människor vill följa Guds ord, den kommer genom att man överger Guds ord. Det innebär inte automatiskt en fara för människosjälur om en organisation faller sönder, däremot är det en omedelbar fara att falsk lära tillåts från predikstolen.

Då de lutherska bekännelseskriterierna talar om enhet i evangelii lära,

menar de hela den bibliska läroframställningen. Därför arbetade man fram hela Konkordieboken och krävde enhet i läran. Det är i artikeln om kyrkan i den Augsburgska bekännelsen som citatet ovan är hämtat. Där uttalar man sig emot tanken att också människobud skulle vara norm i kyrkan. ”Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika” (SKB s 59).

När Braw nu till varje pris vill hålla ihop Svenska kyrkan som organisation, får han, om han läser hela artikeln detta citat emot sig. Denna artikel är direkt riktad emot att människobud, d v s någon organisation eller institution skulle kunna ersätta eller likställas med Guds eget ord. Braw skriver vidare: ”En kyrka har rätt att bli bedömd inte bara utifrån sina lägvattenmärken utan också efter sina höjdpunkter”. Men problemet är att det är svårt att avgöra vad som är högt och lågt, då det är liten eller ingen differens mellan dessa två punkter. När man i likhet med Svenska kyrkan sviker sin uppgift och räcker ormar och skorpioner istället för bröd, då är det för sent för mottagaren att börja se sig om efter ett högvattenmärke.

I artikeln om kyrkan säger Augsburgska bekännelsen: ”Vidare lära de, att en helig kyrka ska äga bestånd till evärdelig tid. Men kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas.” Att förkunna evangelium är det högsta uppdrag som någonsin givits på jorden. Det är i sanning högvattenmärket. Braw är ingen förespråkare av ett nytt konventikelplakat men genom att upphöja sina motståndare till förhandlingspartners med kyrkoledningen kan de kanske marginaliseras. Det är ett mycket effektivt sätt att tysta sina motståndare, också i kyrkliga debatter. Det borde skrämja Missionsprovinsens anhängare.

Så varnas MP för att bygga sitt handlande på en ”osanning”. Vi får inte veta vad det är för en osanning. Det underlättar inte för Missionsprovinsens försvarare att veta vad de ska akta sig för, det får de veta först när de sätter sig vid förhandlingsbordet. Om de däremot är övertygade om en *sanning* som de är beredda att försvara, är förhandling överflödigt med en kyrkoledning som har förkastat samma sanning. MP kanske har läst i sin kyrkas bekännelseskriter: ”Vi tro, lär och bekänner, att den enda regel och norm, varefter alla läror såväl som lärare bör prövas och

bedömas, endast är Gamla och Nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter, ..." (SKB 499). Det är den bedömning människor ska göra när det gäller en kyrkoorganisation, till sin hjälp har de Gud själv och hans heliga Ord och den lutherska bekännelsen.

Vems ärkebiskop är KG Hammar?

Ibland ser man i kyrkliga publikationer hur K G Hammar utnämns till "Sveriges ärkebiskop". Det skedde nyligen i *Göteborgs Stiftstidning* 6/2004, och för att ge ytterligare touch åt det hela kallas han där till och med "Svea rikets ärkebiskop". Som väl är är det alldeles fel! Sverige såsom nation har ingen ärkebiskop och behöver ingen heller. Sverige är en nation med religionsfrihet och där göra sig ingen ärkebiskop besvär. En modern motsvarighet vore att man i Bryssel utsåg påven till EU:s ärkebiskop. Uttrycket "Sveriges ärkebiskop" är typiskt för en tanke som längtar tillbaka till en tid då gränsen mellan stat och kyrka var i stort sett utsuddad. Då kunde statskyrkan ta polismakten till hjälp och landsförvisa en som tredskades med annan lära. Ett land, en kyrka, hette det. Vi är tacksamma till Gud för att den tiden tillhör historien.

För vilka är då K G Hammar ärkebiskop? Endast för Svenska kyrkans medlemmar! De människor som aldrig tillhört Svenska kyrkan och de som av ena eller andra skälet lämnat den, har inte Hammar som sin ärkebiskop. Däremot är alla de rörelser som uppträder i opposition inom Svenska kyrkan fortfarande under hans baner. De får finna sig i att bli ledda av en ärkebiskop som bara ställer ett enda krav på sina medlemmar och präster: att de måste acceptera kvinnopräster. Så får t ex den nybildade Missionsprovinsen finna sig i Hammars nycker. Och om man protesterar får man räkna med att det finns alltid enskilda och grupper inom organisationen som försvarar sin biskop. Om inte hot hjälper, hjälper det som regel att hänvisa till kärleken. Med "kärleken" som vapen är Hammar beredd ge sin kyrkas välsignelse till homosexuella par som vill leva i strid mot Herrens uppenbarade vilja.

"Homovigslar vidgar kärleken" säger Hammar i sitt tal till pressen vid en pressfrukost i biskopsgården, enligt *Kyrka och Folk* 6/2004. Just det, så har "kärleken" blivit ett slagträ i debatten och därmed neutraliseras motståndarna. Vem vågar ha synpunkter mot en så expanderad kärlek? Med sitt sätt att uttrycka sin åsikt om homovigslar som något som

utvidgar kärleksbegreppet kan Hammar tala om en ”ny Gudstro”! Här kommer han i konflikt också med det första budet: ”Du ska inte ha några gudar vid sidan av mig”. Men Hammars kärleksbegrepp har expanderat och för länge sedan sprängt Bibelns ramar för kärlek. Naturligt växer en ny Gudstro fram. Denna nya gudstro växer till i kärlekens namn och utanför Bibeln ges den möjlighet att anta oanade dimensioner. Då blir det en ny religion; där har Hammar rätt. Fram växer en ”kyrka” med en helt annan uppgift än vad profeter och apostlar lärde.

Men den som vänder sig till Bibeln för råd, får veta att det finns en ordning i skapelsen. Där får man lära sig att Gud instiftat äktenskapet mellan man och kvinna. Detta äktenskap är välsignat av Gud och den som i trohet mot hans ord vill leva i enlighet med hans vilja kan förvänta sig välsignelse från honom. Det är i sin kärlek till människor Gud gett oss sitt bud om äktenskapet och dess helgd. Där finns inte ett ord om en utvidgad kärlek utan budet kräver renhet i tankar, ord och gärningar och att man och hustru älskar och hedrar varandra.

AS

Bibeln i bilder

– en dröm har gått i uppfyllelse

De män som ensamma har översatt hela Bibeln från grekiska och hebreiska till sitt modersmål går att räkna på ena handens fingrar. En av dem var Martin Luther som utförde denna bedrift på 1500-talet i Tyskland. En annan var William F. Beck som gjorde samma sak fyra hundra år senare i USA. Han drevs av samma vilja att göra en översättning till modernt språkbruk som David Hedegård här i Sverige. Deras översättningar kom ut ungefär samtidigt i de båda länderna.

William F. Beck (1904-1966) var pastor i Missourisynoden, teologie doktor och bibelforskare. Men han tänkte inte bara på att göra Bibeln tillgänglig för vuxna läsare. Han hade ett hjärta som klappade för barnen och deras behov av en Bibel som de kunde förstå. Han visste också att barn lär sig med alla sinnen och att bilder är utmärkta pedagogiska hjälpmedel som på ett enkelt och tydligt sätt förmedlar sådant som är svårt eller omständligt att förklara med ord.

Bibeln i bilder började produceras 1947 i form av serietidningar som skickades med söndagsskolbarnen hem. Den hade redan från början över tiotusen prenumeranter. Bakom framställningen låg ett omfattande forskningsarbete för att bilderna verkligen skulle ge en så rättvis bild som möjligt av de miljöer och levnadsförhållanden som skildras. Texten i bildrutorna är den verkliga bibeltexten, med något förenklat språk och lite kortare meningar än i en vanlig bibelöversättning. Bilderna är så utformade att de kompletterar och förklarar texten och hjälper till att lyfta fram det bibliska budskapet. Dr Beck skrev så här om projektet: ”Syftet var att förmedla Bibeln på ett så enkelt och rikt sätt som möjligt, så att familjer, ja människor i alla åldrar inom och utom kyrkan, kan läsa den och få en god översikt över dess innehåll och budskap.”

William Becks dröm var att de illustrerade bibelberättelserna skulle sammanställas och ges ut som bok, men inget förlag ville ta på sig ansvaret för ett så omfattande och kostsamt projekt. Det var inte förrän 40 år senare som det med modern desktopteknik blev möjligt att uppfylla

hans dröm. Familjen Beck gav Multi-Language Publications tillåtelse att ge ut dr. Becks arbete. De sammanlagt 92 bibelberättelserna från skapelsen till urkyrkan trycktes först i häften på engelska och sedan erbjöd man missionsfält och kyrkor inom den Konfessionella evangelisk-lutherska konferensen att översätta och ge ut den i bokform på olika språk.

Så kommer det sig att barnen i Albanien som bara kan läsa albanska, och de peruanska indianstammarna i avlägsna regnskogsbyar, som har spanska som andra språk, läser "Bibeln i bilder" och lär känna Guds frälsningsplan i Jesus. Snart sitter även barn i Ryssland, i Indien och Indonesien och i Zambia och Brasilien lutade över *Bibeln i bilder* och lär sig hur Gud skapade världen, räddade Noa, och uppfyllde sitt löfte att sända Frälsaren. Så kommer det sig att du nu kan läsa *Bibeln i bilder* på svenska. Den svenska texten bygger i stort på Svenska folkbibelns översättning. Långa meningar har kortats ner och en del svåra och ålderdomliga ord har bytts ut i syfte att göra boken så tillgänglig som möjligt för barn. Även om barnen är den främsta målgruppen för denna bok kan den rekommenderas till alla åldrar. De sista kapitlen om Paulus liv, missionsresor och fängelsetid är en underbar sammanställning av hans verksamhet och omsorg om människors frälsning.

Bibeln i bilder kan köpas från Biblicums förlag, c/o Adriansson, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo. E-mail: biblicum@bredband.net

376 sidor. 85 kr + porto.

Gunilla Hedkvist

John A. Braun

Upp till Jerusalem

Andakter för passionstiden och påsken

Vandra med Frälsaren under passionstiden och påsken. Följ honom upp till Jerusalem när han utför sitt frälsningsverk för dig.

Dessa 55 inspirerande andakter knyter ihop de fyra evangelierna och tar dig med på Jesu vandring när han går för att lida och slutligen vinner seger i Jerusalem. Tio minuter om dagen, från Askonsdag till och med påsk, eller närhelst det passar dig.

Pris trådbunden 145:-, limbunden 95:-

Beställs från

Biblicum, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo

Tel 0370-18217.

E-post: biblicum@bredband.net

**Biblicums förlag, i samarbete med
Lutherska Bekännelsekyrkans litteraturkommitté**

Vädjan om hjälp

■ Vi vädjar till alla som förstår värdet av ett fritt bibelforskningscentrum för information och forskning att ekonomiskt stödja Stiftelsen Biblicum. Utan trogna understödjare kan Biblicum inte fullfölja sin viktiga uppgift.

Bankgiro Sverige 251-4701
Postgiro Sverige 15 23 35-6
Bankgiro Norge 7877.08.15400
Sampa Bank Finland 800017-70843747

■ Hjälp oss att sprida våra böcker och småskrifter! Inte minst studerande och lärare behöver en saklig information om Bibeln och bibelforskningen, som inte tar sin utgångspunkt i förlagade bibelkritiska teorier utan noggrant presenterar *biblisk tro* och *historiska fakta om Bibeln*.

■ Hjälp oss också att få flera understödjare och prenumeranter på vår tidskrift!

Stiftelsen Biblicum

Besöksadress:

Hantverkaregatan 8B, 341 36 Ljungby. Tel 0372/86303

Postadress:

Ordförande Alvar Svenson, Klasgatan 10, 340 14 Lagan
Tel 0372/30857. E-mail: alvar.svenson@swipnet.se

Tidskriftens expedition:

Ingvar Adriansson, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo
Tel 0370/18217. E-mail: biblicum@bredband.net

Kontakt i Norge:

Egil Edvardsen, Solåsvn. 20, 4330 Ålgård
Tel 51617540. E-mail: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no